

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Trier, H.

Revolutionen i Raadstuen April 1771 :

Aktstykker fra Struensee-Tiden vedrørende
Staden Københavns Styrelse.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : trykt i J. H. Schultz, 1905

Fysiske størrelse | Physical extent:

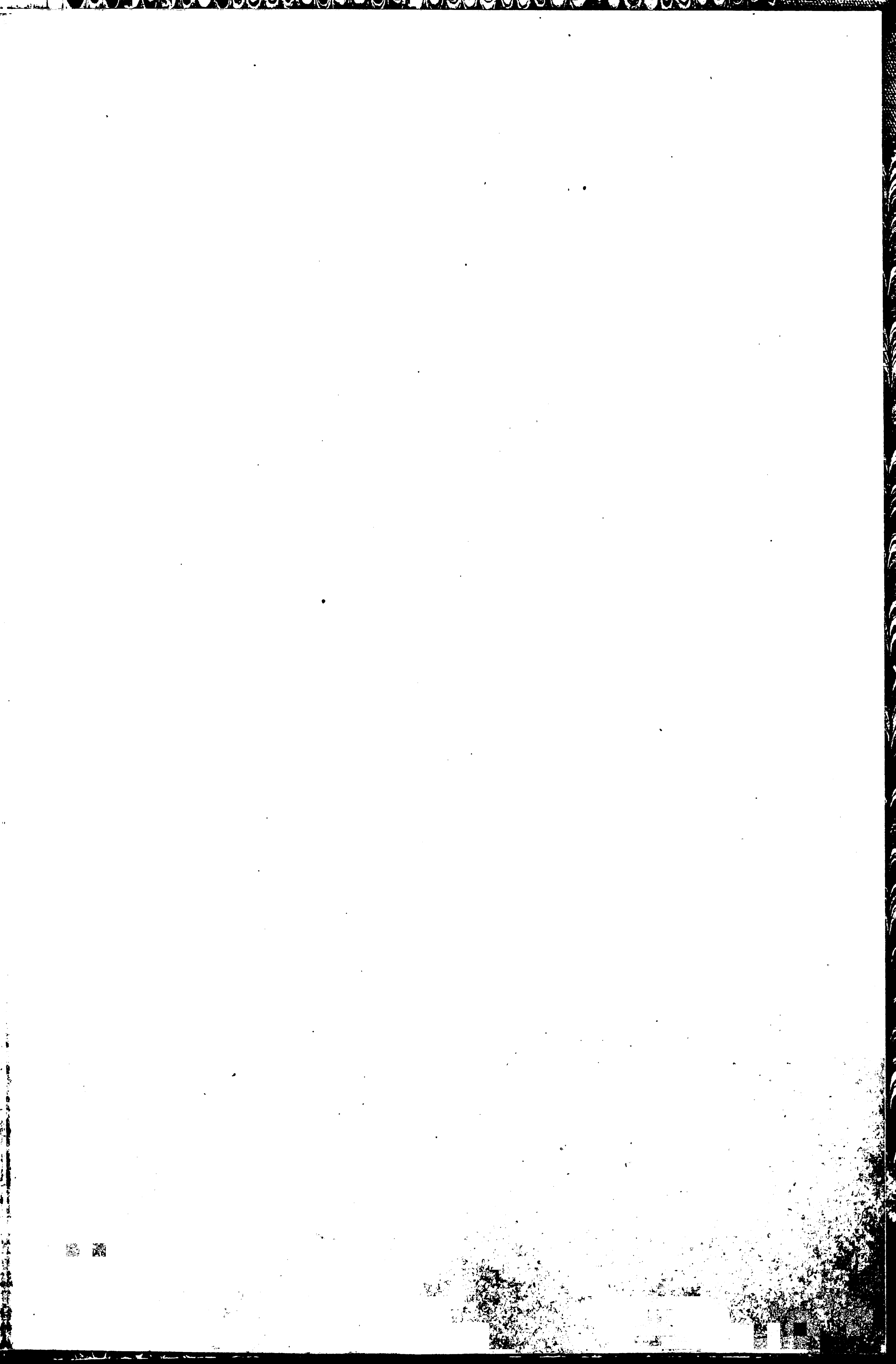
43 s.

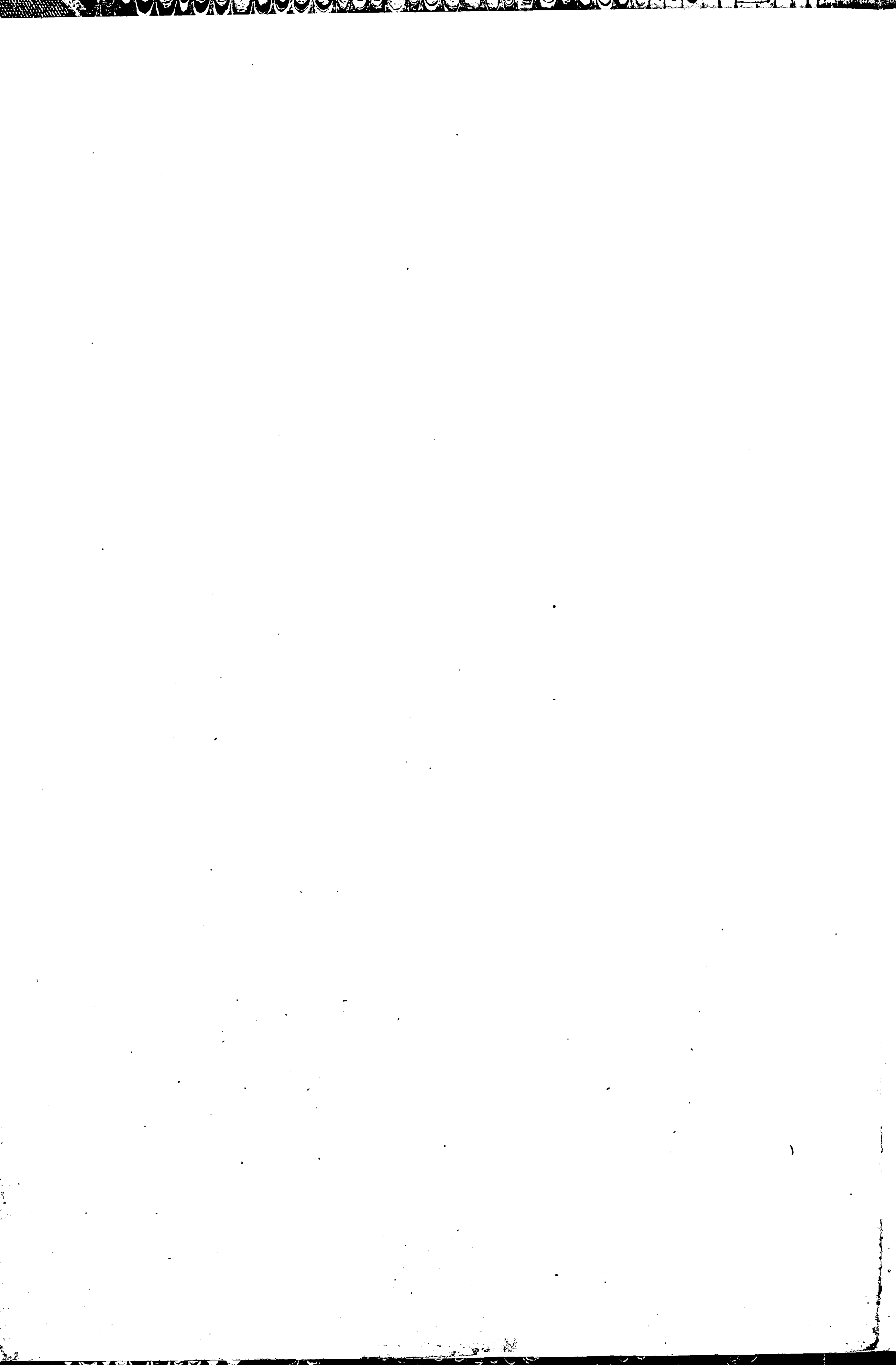
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

REVOLUTIONEN I RAADSTUEN

APRIL 1771

AKTSTYKKER

FRA

STRUENSEE-TIDEN VEDRØRENDE
STADEN KØBENHAVNS STYRELSE

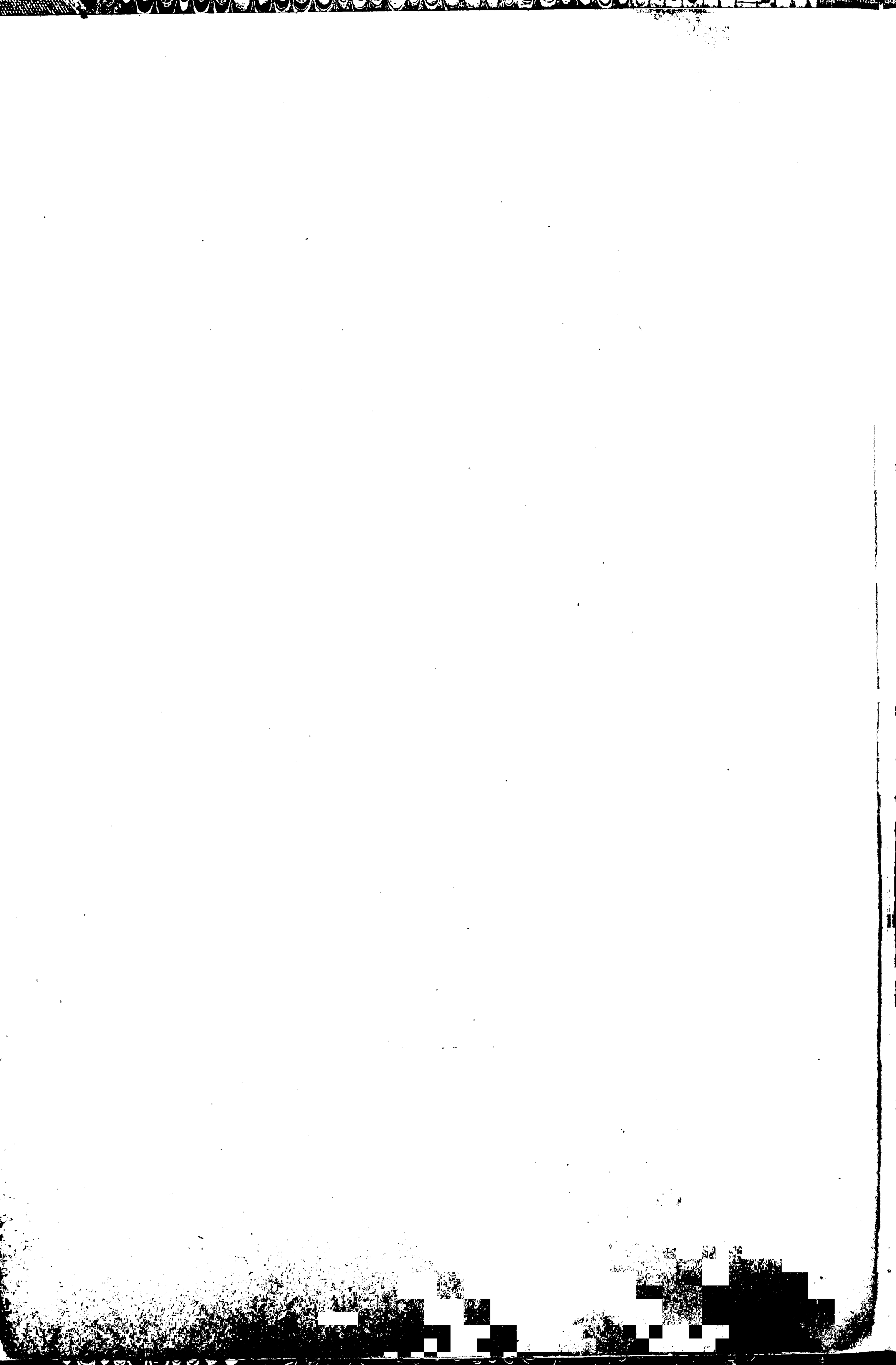
✱

1905. h. 2824.

KØBENHAVN

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ

1905

REVOLUTIONEN I RAADSTUEN

APRIL 1771

AKTSTYKKER

FRA

STRUENSEE-TIDEN VEDRØRENDE
STADEN KØBENHAVNS STYRELSE

KØBENHAVN

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ

1905

VED. H. TRIER

3. April 1771 udstedte U. A. v. Holstein, Hans kongelige Majestæts til Danmark og Norge bestalter Kammerherre, Ridder, Amtmand til Tøndern og Oberpræsident i København, følgende *Plakat*:

Ved det Hans Kongelige Majestæt Allernaadigst haver fundet for Godt at udnævne *et nyt Raad* herudi Staden bestaaende foruden mig Ulrich Adolph Greve af Holstein, som Ober-Præsident, af

Hr. Justice-Raad [TygeJesper] Rothe, som første Borgemester.

Hr. Johan Peter Suhr, som anden dito.

Hr. Matthias Lunding, som Syndicus.

pro tempore værende Stad-Physico [Prof. P. R. Wandeler].

Hr. Svend Kiøbke

Hr. Hans Christian Beck

Hr. Matthias Hundewatt

Hr Jørgen Thulstrup

Hr. Christen Vaage

Hr. Michael Lange

} som Raadmænd.

} som Borgerskabets
Repræsentanter.

bliver herved efterfølgende Poster og enhver til Efterretning bekiendtgjort.

1.

At alle Sportler herefter og Indkomster af Stadens Gods og Jorder henlægges til at formindske de borgerlige Udgifter.

2.

Skal enhver nyde i sit Huus fuldkommen Frihed uden at blive forhindrede af Politiet Dag eller Nat i deres particulaires Forretninger.

2

3.

Stadens Indvaanere skal alletider have tvende Repræsentanter, som kand iagttage deres Bedste i Raadets Samlinger.

4.

Disse 2de Repræsentanter, tilligemed 4re Raadmænd, skal herefter hvert Aar udvælges ved et frit Valg, og for denne Gang ikkun alleneste udnævnes af Hans Kongelige Majestæt.

5.

Alle Byens Sager og Processer, som ikke i Mindelighed kand afgiøres, udføres herefter til Endelighed ved Hof-Retten.

Den ny Overpræsident Grev Ulrik Adolf Holstein, f. 1731, d. 1789, Officer i Syvaarskrigen, efter Kristian VII.s Tronbestigelse Amtmand i Tønder og i Dec. 1770 kaldt til København af Struensee for at staa ham bi ved Gennemførelsen af hans Planer, „var i al ønskelig Grad fri for, hvad der kunde kaldes Fordomme, Landets Styrelse var i hans Øjne et Kaos af Forvirring, Slendrian og forældede Traditioner, og national dansk Følelse kendte han ikke, han havde nærmest Modbydelighed for det danske Folk. Ved Siden deraf havde han Lyst til baade selv at spille en Rolle og til at skabe Fremskridt efter Datidens oplyste Grundsætninger“ (E. Holm, Biogr. Leks.).

Til at udstede Plakaten af 3. April var han bleven bemyndiget ved følgende *Kabinetsordre* (se 1. Depts. Miss. 1772, Nr. 584, Rigsarkivet):

An dem Ober-Præsident Graf von Holstein.

Da der von dem Ober-Præsidenten mir vorgelegte und hierbey gefügte Vorschlag, wegen bezern Einrichtung der Gouvernemente der Stadt Copenhagen meinen Beyfall findet: so wird jhm hiedurch aufgetragen solchen auszuführen und mit aufhebung der bisherigen Magistrats, wozu ich ihm hiedurch authorisire, fordersamst den Anfang damit zu machen.

Die Ernennung der beyden Bürgermeisters, des Syndici und des Physici, die vermöge jhrer charge einem Sitz im Rathe haben, behalte ich mir vor, die übrigen Rathmänner und Repräsentanten sollen in Zukunft von der Bürgerschaft aus jhren Mittel gewählt; und soll diese Wahl jährlich vorgenommen

werden: jedoch werden die membra des Magistrats, um die Geschäfte nicht aufzuhalten, für dieses mahl von mir selbst gewählt, und soll solcher aus folgenden Personen bestehen: [Se S. 1*)]

Wegen Besetzung derer, von der Magistrat abhängenden Bedienungen, und was sonst zu Reguliren seyn mögte, erwarte ich Vorschläge, wobey aber keine particuliere convenance noch Faveur, sondern bloß Geschicklichkeit und Verdienste, wie auch das allgemeine Beste in Betracht kommen müssen. Die Policey wird fürs erste von der ernannten Magistrat besorgt, bisz ich einen Policey meister werde bestellt haben.

Übrigens Verspreche ich mir von dem Ober Præsidenten und von der Magistrat, dasz sie bey Ausführung der Aufträge und entwerfung der Vorschläge, so zum besten, und aufnahme der Stadt gereichen, die Erfüllung ihrer Pflichten und meine Zufriedenheit jederzeit ihren Endzweck werden seyn lassen.

Christiansburg, d. 2 April 1771

Christian

Struensee

*

*

*

Den afsatte Magistrat bestod af:

Gehejmeraad *Vollrath August v. d. Lühe* (som ung Mand traadt i dansk Hoftjeneste, indtil Dec. 1770, afløst af Struensee, maître des réquêtes ved Hoffet), Overpræsident siden 1754,

Konferensraad *Johan Christian v. Schrødersee*,

Etatsraad *Herman Henrik Könnemann* (død „just i samme Dage, som Magistraten blev afsat“) og

Etatsraad *Christian Fædder* (Lakaj, Hoffurerer, 39 Aar gammel Viceborgmester, almindelig forhadet for den opblæste og bydende Maade, hvorpaa han optraadte i sin Embedsstilling), Borgmestre, alle tre siden 1749;

Etatsraad *Joh. Valeur* (Dattersøn af Præsident i Kbh. Johannes Meller, Højesteretsassessor, død faa Maaneder efter Afsættelsen, 71 Aar gammel), Viceborgmester siden 1750,

*) Lønninger: Rothe 1200 Rdl., Suhr 800, Lunding 1200 (»forretter Funktionen som Byskriver«), Physicus hans Gage, Købke, Beck, Hundewadt Thulstrup 400 hver.

Etatsraad, Politimester *Frederik Horn* (satirisk Digter, Opdragelsesforfatter, Højesteretsadvokat), siden 1751,
 Etatsraad *Hans Christopher Hersleb* (Forfatter af en „Krønneke over kbh.ske Begivenheder“), siden 1754;
 Etatsraad *Johan Jacob Hæseker* (Raadmand 1738, Direktør for Fattigvæsenet),
 Etatsraad *Hans Nic. Nissen* og
 Etatsraad Grosserer *Abraham Falck* (Raadmand 1746), Viceborgmestre siden 1770;
 Etatsraad *Johan Frederik Holmsted*, Raadmand siden 1749 (Borgmester 1773),
 Kancelliraad *Johan Didrik Beckmann*, siden 1751,
 Silke-, Ulden- og Klædekræmmer *Johan Christoph Willebrand*, siden 1759,
 Brygger *Andreas Storp*, siden 1759 (Borgmester 1782),
 Tømmerhandler *Peter Casse*, siden 1760,
 Brygger *Frederik Liunge*, siden 1761,
 Grosserer *Joh. Pet. Suhr*, siden 1761 (Borgmester 1771),
 Grosserer *Gerhard Hoffgaard*, siden 1763 (Borgmester 1782),
 Generalauditør *Vilh. Bornemann*, siden 1766,
 Brygger *Mathias Lunding*, siden 1768 (Syndikus 1771),
 Grosserer *Morten Munch*, siden 1770 (Borgmester 1789).

De 32 Mænd var:

Brygger *Nicolai Fincke*, 1. Formand 1755,
 Silke-, Ulden- og Lærredshandler *Lorentz Lorentzen*, 2. Formand 1766 (1. Formand 1772),
 Brygger *Rasmus Munch*, Medlem siden 1747,
 Stadskaptajn Silke-, Ulden- og Klædekræmmer *Jodocus Mundt*, siden 1751,
 Urtekræmmer *Peter Koll*, siden 1753,
 Silke-, Ulden- og Klædehandler *Christian Rosenberg*, siden 1753,
 Grosserer *Andreas Buntzen*, siden 1755,
 Vinhandler *Holger Foss*, siden 1755,
 Silke-, Ulden- og Lærredshandler Stadskaptajn *Atzer Atzersen*, siden 1757,
 Hørkræmmer Rodemester *Jens Lausøe*, siden 1757,
 Brygger *Schiøning Andersen*, siden 1757,
 Urtekræmmer *Svend Købke*, siden 1759 (Raadmand 1775),
 Silke-, Ulden- og Klædehandler *Matthias Hundewadt*, siden 1760 (Raadmand 1771),

Isenkræmmer *Christen Freese*, siden 1760 (1. Formand 1779, Raadmand 1781),
 Brygger Grosserer *Michael Skibsted*, siden 1761,
 Hørkræmmer *Peter Svane*, siden 1761,
 Grosserer *Hans Chr. Bech*, Notarius, siden 1762 (Raadmand 1771),
 Brygger *Didrik Beckmann*, siden 1763 (Raadmand 1776),
 Urtekræmmer *Christian Falck*, siden 1763,
 Grosserer *Jens Sönnichsen*, siden 1764,
 Grosserer Tømmerhandler *Jørgen Thulstrup*, siden 1764 (Raadmand 1771),
 Hørkræmmer *Hans Chr. Lange*, siden 1764,
 Grosserer Brygger *Jens Wedige*, siden 1765 (1. Formand 1781),
 Brygger *Jens Andersen Møller*, siden 1766,
 Vinhandler *Adam Plum*, siden 1767,
 Hørkræmmer *Christen Waage*, siden 1767 (Borgerskabsrepræsentant 1771),
 Vinhandler *Aage Kaasbøll*, siden 1767 (Raadmand 1782),
 Brygger *Michael Lange*, siden 1768 (Borgerskabsrepræsentant 1771),
 Brygger *Søren Lange*, siden 1769,
 Vinhandler *Vilh. Klingberg*, siden 1769,
 Urtekræmmer *Andreas Thomsen* siden 1770,
 Grosserer *Christian Hansen*, siden 1770 (1. Formand 1795).

Af de tidligere Raadmænd gik saaledes Suhr som Borgmester og Lunding som Syndikus, af de 32 Mænd Købke, Bech, Hundewadt og Thulstrup som Raadmænd, Waage og Lange som Borgerskabets Repræsentanter over i det nye Raad.

*

*

*

Straks 3. April sendte dette hvert af den afskedigede Magistrats Medlemmer en Skrivelse til Forevisning, hvori Forandringen meddeltes dem og 17 Spørgsmaal stilledes til dem om Byens Forhold. Inden 14 Dage krævedes Svarene skriftlig indsendte til Overpræsident Holstein. 15. April 1771 var Svarskrivelsen udfærdiget og underskrevet af: Schrødersee, Fædder, Valeur, Hersleb, Horn, Hæseker, Falch, Holmsted, Bechmann, Hofgaard, Willebrandt og som Viceraadmænd Storp, Casse, Liunge, Munck. Spørgsmaalene er af Raadet stillede paa Tysk, Svarene er affattede paa Dansk. De gør Rede for: hvad Staden aarlig kontribuerer til Kongen og hvorledes Beløbet fordeles

paa Indbyggerne; hvilke Grunde Staden ejer og hvorledes de administreres; hvorledes Stadens finansielle Tilstand er; hvad Indkvartering koster Byen aarlig; hvilke Monopoler der findes og hvilke Lav, samt hvilke Privilegier og Rettigheder disse har; hvorledes Kurateler indsættes og umyndiges Penge og Dødsboer behandles; hvorledes Byens Brolægning, Sprøjte- og Renovationsvæsen er ordnet; hvorledes offentlige Kasser administreres, Fattighjælp gives, Tiggeri forhindres, Fængsler er indrettede, Dyrtid forebygges; hvilke Mangler og Misbrug der gaar i Svang i Byens Styrelse; hvor store Justitssportlerne er; hvorledes Byens Embedsmænd lønnes, hvilke de er og af hvem de udnævnes. Det hele udgør en lille kommunal Haandbog. Paa Spørgsmaalet om mulige Misbrug og Mangler i Administrationen lyder de afsatte Herrers Svar selvfølende: „Paa Embeds Eed og Samvittighed, kan vi med Friemodighed declarere, ey at være vidende, at nogen Slags Misbrug i Stadens Administration, saavidt for os har været andraget og os, vedkommende, er foregaaet. Men alt af os, efter beste Skiønsomhed saaledes forestaaet, administreret og dirigeret, som vi for Gud, Hans Kongel. Majestet, og hele Verden bekiendt kand være; og have vi ikke efterladt, efter beste Indsigt, at søge og fremme Stadens og Indvaanernes Tarv, beklagende alleeneste, at vi de fleste Gange ey have været satte i den Stand til at effectuere, hvis [o: hvad] vi og de 32 Mænd med god Grund til Stadens Opkomst, allerunderdanigst haver foreslaaet og inderlig ønsket, til Stadens og samtlige Borgerskabets Beste og Fremme at see iværksat; og altsaa vide vi ikke, at os i saa Maade det allerringeste kand være at legge til Last.“ (Se Kiøbenhavns politiske Veyviser for 1772 Udg. af Adresse-Contoiret S. 164—187.)

*

*

*

Om den stedfundne Omvæltning i Stadens Forfatningsforhold indeholder De 32 Mænds og Borgeres syvende Protocol, begyndt Anno 1765 og sluttet Anno 1782, følgende Optegnelser.

Først en Skrivelse af 26. Marts 1771, hvori Overpræsident V. A. von der Lühe meddeler Stadens 32 Mænd, at han efter 16 Aars Tjeneste er bleven afskediget og efterfulgt af Grev Holstein fra Tundern. Han tilføjer: „Jeg har ey kundet opnaae mit bestandige og inderlige ønske, at see denne gode Stad i een florissant Stand, mens derimod i denne Tiid i Een

Elendig. Een stille glæde har ieg dog i de sidste Aar bemærket, at iblant de 32 Mænd har været een bedre harmonie og fortroelighed end forhen, med Magistraten.“ De 32 Mænd svarer ham med Udtalelsen af et Ønske om, at „Deres Excellence havde Continueret til Deres Døds Dag“.

Den 3. April, samme Dag Overpræsidentens Plakat udstedes, indfører Forsamlingens Notar H. C. Bech, i dens Protokol (Blad 267) en Bemærkning om, at da Hans kongelige Majestæt Dagen i Forvejen har befaleet Hr. Oberpræsidenten Grev Holstein at ophæve den forrige Magistrat og indsætte en ny, i hvilken Notarius bliver Raadmand: „saa slutter jeg hermed denne Protocoll som Notarius for Stadens Ædle og Velfornemme 32ve Mænd“.

10. Juni 1771 erkender Waage og Michael Lange, Borger-skabets Repræsentanter i det nye Raad, af Bech at have faaet „overleveret de til de 32 Mænds Collegium henhørende Protocoller og Documenter, som alt findes henlagt i det udi Sahlen indrættede Skab, hvilke vi som Repræsentantere paa Borgerskadets Vegne beholder udi Bevaring paa bemeldte Sted“. Med Overleveringen følger en Fortegnelse.

Halvandet Aar stod den nye Ordning ved Magt.

*

*

*

Saa snart Struensee var styrtet, mandede den afsatte Kommunalbestyrelse sig op til en Henvendelse til Kongen, saalydende:

Stormægtigste Allernaadigste Arve Konge og Herre!

Efterat det Allernaadigst havde behaget Deres Kongelige Majestæt at beskikke Cammer Herre Grev Ulrich af Holstein til Ober Præsident her i Staden, og den sædvanlige Raadstue-Samling og Rett skulde holdes Onsdagen den 3 Aprilis a. p., hvortil adskillige af Indvaanerne vare opkaldte, tilkom mig Schrødersee, som Ældste Borgermester, Tirsdag Aften forud et Pro Memoria fra bemeldte Grev Holstein, at fornævnte Onsdag ingen Raadstue skulde holdes, og at jeg derfor maatte bekjendtgjøre den øvrige Magistrat samt de af Indvaanerne, som til den Tiid vare opkaldte, ikke at møde; Der saaledes blev efterkommet.

Samme Onsdag Formiddag den 3 Aprilis bekom vi derpaa atter et andet Pro Memoria fra berørte Ober Præsident, hvor-

ved han tilkjendegav, at det havde behaget Deres Kongelige Mayestæt at ophæve forrige Magistrat, ligesom og Politie-Mester, Raadstueskriver og Stadens 32 Mænd (som Representerede Borgerskabet) imod at nyde udi Pension $\frac{1}{3}$ Deel af deres fixerte Indkomster (hvilket Pro Memoria herved allerunderdanigst fremlægges) og blev os derhos forelagt 17 Puncter, som inden 14 Dage skulde besvares.

Vi maatte altsaa, Allernaadigste Konge! efter dette Ober Præsidentens Pro Memoria i Deres Kongelige Mayestæts Høye Navn, og uden at see nogen anden Kongelig Allernaadigst Befaling derfor, pludselig og uforhørt viige vores Embeder, og kand vi ikke nægte, at dette jo faldt os saa meget tungere, som vi ikke vidste at have givet mindste Aarsag dertil.

Men da det kjendelig var at mærke, at saavel Magistraten som Stadens 32ve Mænd for Deres Kongelige Mayestæt uskyldig maatte være beførte, og de da værende Conjunctioner lod os befrygte, at det af ildesindede Mennisker hos Deres Kongelige Mayestæt ellers skulde bleven udlagt os som en Opsetsighed, har vi, af allerunderdanigst Lydighed, og for ey at exponere os ved saadan vrang Explication, ikke understaaed os den Tiid at gjøre mindste Forestilling eller Ansøgning derimod, og derfor saa straxen besvaret berørte 17 Puncter (af hvilke tiligemed deres Besvaring herved allerunderdanigst følger Copie) og levet siden i det allerunderdanigste Haab, at vores nemlig Magistratens og de 32 Mænds Uskyldighed deraf noksom ville indsees, og at vi som Reedelige og Tro Tjenere som Magistrat og 32 Mænd havde administreret og forstaaed Eenhver i sit Fag, hvad os allernaadigst havde været anfortroet, og ingenlunde fortjent enten at være mistænkte eller at overgaae en saa haanlig Afsættelse, som den paa alle Stadens Gader anslagne herved lagde Placat bevidner.

Men som vi siden ikke have hørt noget dertil, maa saadan vores Besvaring vel endnu henligge, uden at være Deres Kongelige Mayestæt, som skee burde, troeligen forestilled: Des Aarsag og da Omstændighederne, lovet være Gud! saaledes have forandret sig, at Tro Undersaatter med Frimodighed igjen tør nærme sig Deres Kongelige Mayestæts Naade-Throne, og siden Deres Kongelige Mayestæt med Deres Høytsalige Forfædre stedse har taget Denne Recidense-Stad samt dens Magistrat og Meenige Borgerskab udi besynderlig allernaadigst

Protection som af de Staden, for, i, og efter Beleyringen, forundte adskillige Privilegier, især det som blev meddeelt Staden og Magistraten ved Den Souveraine-Regjerings Tiltrædelse, noksom er at fornemme;

Saa understaae vi os ved denne i Ministerio skeedte lykkelige Forandring, paa Egne og heele Borgerskabets Vegne herved allerunderdanigst at bønfalde, at Deres Kongelige Mayestæt Allernaadigst ville befale at forbemeldte af de fremfarne Høyst-Salige Konger Staden, Magistraten og Stadens 32ve Mænd med samtlige Borgerskab allernåadigst meddeelte og af Deres Kongelige Mayestæt Allerhøyst Selv confirmerte Privilegier, ligesom de nu over 100 Aar har subsistered, maae og skal være i Deres fulde Kraft, og følgelig vi igjen med Raadstueskriveren efter vores Bestallingers og Privilegiernes Medfør, af Høy-Kongelig Naade indtræde udi Magistrats-Embedet med samme Jurisdiction, Vilkaar og Herlighed, samt at vi Stadens 32 Mænd i vort Collegio ligesom forhen efter Privilegierne, og den efter meerbemeldte Grev Holsteins Forslag gjorde anden Indretning med videre deraf paafulgte derimod at være ophæved.

Vi fortrøste os om en allernaadigst Bønhørelse, og med en allerunderdanigst Devotion og Selv forbliver til sidste Aandedræt Allernaadigste Arve Konges og Herres

Allerunderdanigste Tro Arve-
Undersaatter og Tjenere

(Underskrifterne)

Kjøbenhavn, den 22de Januar 1772.

*

*

*

Efter Struensees Fald var Deputeret i Generalitets- og Kommissariatskollegiet *Gotthardt Albert Braëm* bleven Præsident i København. „Han skildres som en godgørende og meget ærlig Mand, men tillige som en Bulderbasse og en Fraadser“ (P. Brock). Ogsaa han søgte nu at gribe ind i Forholdene. Den 10. Juli 1772 indgav han en „allerunderdanigst Forestilling“ til Kongen:

Førend det allernaadigst behagede Deres Kongelige Maje-stæt at beskikke mig til Ober-Præsident i denne Kongelige Residence-Sted, var det mig bekiendt, at Handel og Vandel samt fast alle lovlige Nærings-Veye vare forsvunden; at Penge man-

gelen var stor og Crediten borte; at Huuse og Gaarde vare faldne i Priisz til $\frac{2}{3}$ og at mange stode ledige; at mange Mennsker dagligen flyttede fra Byen; at Skatter og Paabude, saasom Indqvarteringen og Extra Skatten ved Execution og Tvangs-Midler og paa en haard Maade maatte imod Sædvane inddrives: og det som er en ubeskrivelig Vanhæld for denne gode Stad, men ved Deres Kongelige Majestæts Retfærdighed kand hielpes: jeg vidste, at alle Stadens herlige Privilegier vare ved jldesindede Menniskers onde Forslage og vrang Forestillinger tabte, og at alleting var i U-orden og Confusion.

Dette, allernaadigste Konge! satte mig i største Sinds Uroelighed. Jeg havde i 38ve Aar og derover, som ieg haver havt den Naade at mig vigtige Ting haver været betroet, saaledes søgt at forrette dem, at ieg haver en god Samvittighed, og ieg frygtede, at ieg udi denne saa vanskelige Tieniste, der ved de paa nogen tiid foretagne betydelige Forandringer var bleven vanskeligere, skulde tilsette det gode Navn ieg med saa stor møye og fare i saa mange Aar har søgt at erhverve: ...

Saasnart den besværlige Inquisitions-Commission, der mig aldeles havde betaget all Tiid til at befatte mig med nogen anden Ting, og Deres Kongelige Mayestet des Aarsag allernaadigst havde behaget at frietage enhver af Commissarierne for deres øvrige Embeds Forretninger, haver villet det tillade, haver ieg søgt at underrette mig om Stadens Omstændigheder, om den Jndretning, som den 2den Aprilis 1771 var foretagen og de følger den haver havt: Jeg fandt da med største Bedrøvelse, at det var slettere med Staden end ieg havde hørt eller mig kundet forestille. Af den allerunderdanigst vedlagde Afskrift af Kiøbenhavns Privilegier Sub Litr. A. ville Deres Kongelige Mayestet allernaadigst bemærke, hvad stattelige Privilegier De høystsalige Konger haver benaadet denne Deres Kongelige Mayestets Residence Stad med, og hvad vigtige Bevegrunde De dertil have havt, og under hvad billig og berømmelig een titul denne gode Stad dem haver erhvervede...

Det havde været Græv Holsteins Sag, som en reedelig Ober Præsident og troe Formynder for en Umyndig, om Deres Kongelige Mayestet havde fattet nogen U-naade for denne Residence Stad, i all underdanighed at nærme sig Deres Kongelige Mayestets Retfærdigheds Throne og ved allerunderdanigst Forestilling at søge at formilde Deres Kongelige Mayestets

Vreede og tilvende Staden Deres Kongelige Mayestets Naade: Men i det Stæd haver hand, som hverken kiendte Stadens Adkomster, Jndretninger eller Interesse, været den, der for at insinuere sig hos Landets og den allmindelige Sikkerheds Forstyrreere, og for paa den Maade at tilveyebringe sig Jndkomster og Anseelse, giort Forslag til denne u-hørte Adfærd imod denne gode Stad, saavel i Henseende til Magistratens Afsættelse, som var et efter Privilegierne indrettet og af Deres Kongelige Mayestet ved udgivne Kongelige Bestallinger til enhver i sær creeret Collegium, og som til Deres Kongelige Mayestet, det Kongelige Huusz var beediget, og aldrig var beskyldt og langt mindre overbeviist imod deres Eed og Pligt at have handlet, som i Henseende til de 32 Mænds Forsamlings Ophævelse, der vare de som repræsenterede meenige Stadens Borgerskab, der skulle Paasee, at den ingen Urett skeede, Overlegge alleting til Stadens Beste og Opkomst, Tilsee at det med Stadens Jndtægter og Udgifter retfærdigen tilgik, og at Staden ved sine Privilegier, Herligheder og Rettigheder blev Håndthævet; og endeligen haver hand proponeret, at Staden skulde miste sin Jurisdiction, at alle Sager, som ikke Summarisk kunde afgjøres, til Hof-Retten skulde henviises, og søgt at hindre gode Sæder og orden ved at Foreslaae, at Politiet ikke maatte bekymre sig om det, som i Private Huuse foregik; Saa at Johan Friderich Struensee og Græv Holstein have satt denne Kongelige Residence-Stad i den Stand, hvorudj ingen betydelig og langt mindre en Hoved-Stad i heele Europa sig befinder og end ikke den ringeste Land-Stad i Deres Kongelige Mayestets Lande og Riiger....

Om de følger, denne Forandring kunde have, hvorvidt den stridede imod de Stadens Øvrighed og Borgerskab for nogle Hundrede Aar siden af Kongerne, Konge til Konge allernaadigst meddeelte, forbedrede og bekræftede Privilegier og Rettigheder, som de aldrig paa nogen Maade have forvirket, Bekymrede Græv Holstein sig ikke; Hand som, alleene efter hans Siigende og uden nogen Kongelig Bestalling at have foreviist eller havt, sig haver i Raadstuen indtrænget og faae Dage efter hand havde tiltaget sig det Navn og uden at have endog den mindste Kundskab om denne Kongelige Residence Stad, dens Privilegier, Rettigheder, Interesse, Tilstand eller Jndretninger, som hand i den korte Tiid, hand sig her havde opholdt, umueligt haver kundet viide eller jndsee, haver understaaet sig at gjøre Forslag til

denne gode Stads fundamentale Bouleversement, og dermed at vende sig til Joh: Fridr: Struensee, som havde derom ligesaa liden Kundskab, men ligegaa stor Lyst og Moed som hand til at kaste alleting, endog de beste Jndretninger, Overende, alleene for at giøre noget Nytt...

Borgmestere, Syndicus, Raadmænd og Representanterne ere de samme som de fra Forandringen af have været, undtagen den første Borgemester Cancellie-Raad Matthiessen, forhen Land-Foget paa Föhr, som paa en Cabinetsordre, underskreven af Struensee, til Græv Holstein af 2den Junij 1771 Litr E og efter Græv Holsteins Befaling til ham er indtraaed i Raadstuen uden Bestalling, uden Eeds afleggelse og uden at Forstaae det Danske Sprog, og dog haver hand skullet været Administrator over Bidstrup Gaard og Gods.

De Fiire Raadmænd og de Tvende Representanterne skulle til sidst afvigte April have udgaaet, og andre efter Cabinetsordren Litr B have været Valgt, men da alleting paa den Tiid var i Confusion, og Maaden paa hvilken de skulle Vælges ikke var bestemt, hvoraf kunde have flydet betydelige Suitter, understod ieg mig allerunderdanigst saadant Deres Kongelige Mayestet under 21de Martij h: a: at Forestille og til Deres Kongelige Mayestets allerhøyeste Gotbefindende at indstille: om ikke de da værende Raadmænd og Representanterne indtil viidere maatte vedblive, hvilket er bleven fundet tienligst efter et Brev fra Cancelliet af 25de Martij næst efter.

De store Løfter, som Græv Holstein havde givet ved hans udstædte Placat af 3die April Litr. B, og hvorudj hand lovede det, som hand hverken haver eller kundet holdet, forsvandte. Jndretningerne, der af ham og den nye Magistrat i Henseende til Politiet og Renovationen ere giordte, ere ikke bedre, men koste uliige meere. Politiet i stæden for ungefæhr 1800 Rdr. koster nu 8000 Rdr.

Renovationen i stæden for ungefæhr 12000 Rdr. koster nu efter Contracten 19000 Rdr., og dog er Politiet ingen Tiid slettere administreret, da god orden og gode Sæder aldeles ere afskaffede ved de af Græv Holstein i hans Forslag propo- nerede Forbud, at Politiet sig ikke maatte bekymre, om hvad i Huusene blev Foretagen; hvorved liderlige Huuse og læt- færdige Qvindfolks Tall saaledes ere tiltagne, at man haver lidet Haab at faae det i sin forrige orden, og veneriske Til-

fælde saaledes tagen Overhaand, at Friderichs Hospital, hvis Kongelige Fundator ikke haver villet, at den Jndretning, som til det trængende skikkelige Publice Nytte var giort, skulde misbruges til at styrke Liderlighed efter Professor Bergers, Oberste Sames og Græv Holsteins Forslag, og at der til denne Christelige og Kongelige Stiftelse af kaste Overende skulde af Hospitalets fond anvendes circa 13000 Rdr., at Friderichs Hospital siger ieg dermed er belastet. Renovationens Jndretning, hvor Kostbar den end er, haver havt de følger, at Vognmands-Lauget, som den paa Licitation blev tilslagen, derover er bleven Ruineret, og man maa daglig befrygte, at, da ikkun 4 à 5 af Vognmændene ere endnu i maadelig Stand, de alle maa gaae til Grunde og ey blive i stand til at befordre de Reyszende eller besørge de nødvendige Kiørseler for Borgerskabet i Staden og langt mindre holde deres Contract om Renovationen.

Da Græv Holstein med den nye Magistrat jndsaae følgerne af deres Administration, som Græv Holstein havde proponeret og ved Placat Roest for Borgerskabet, venteligen for at sætte en Farve paa hans Conduitte med Magistratens og de Toe og Tredive Mænds afgang, som hand, saavit hand torde, vilde sætte een Plet paa, og derimod tilvende sig og hans Plan en Anseelse af Jndsigt og Reedelighed, fandt hand og Magistraten sig nødsaget i den vitløftige Forestilling over adskillige Poster: som alle ere en Jgientagelse af de Anordninger, som forhen vare giorte eller ved Lov og Forordninger vare fastsatte, at Forestille U-mueligheden at bestriide Stadens Udgifter med Stadens ordinaire og sædvanlige Jndtægter, som den endnu den tiid havde alle ubeskaarede, undtagen for saavit som med Passage-Pengene ved Portene, Staden til Skade, var giort Forandring: De Forestillede derudj, som allerunderdanigst vedlagde Afskrift af den post i Forestillingen Litr F kand erfares, at Stadens Giæld var 110000 Rdr., til hvis Afbetaling de udbade dem af den Kongelige Cassa 100000 Rdr., og til at bestride Stadens Udgifter ligeledes Aarlig 20000 Rdr., og i fald Staden skulde miste Accisen, da Aarlig 30000 Rdr.

Staden havde paa den Tiid vel mistet sine Privilegier, men ikke noget af sine Revenüer.

Stadens Giæld er uretteligen i denne Forestilling angiven. Den er alleene for deponerede Arve Capitaler, hvortil ingen

Arving haver meldet sig, men hvoraf en stordeel Staden efter 15 Aars forløb som arveløse Capitaler hjemfalder

Staden	25987 Rdr.
For Renovations Væsenet	28000 —
	giør... 53987 Rdr.

naar derfra afgaar som Comoedie Huuset til Stadens

Casse er skyldig	7987 —
-------------------------	--------

bliver Stadens Giæld... 46000 Rdr.

Hvilken Giæld den forrige Magistrat haver ved den nye for-
meentlig bedre Jndretning ved Renovations Væsenet Contra-
heret og som den nye Magistrat befrygteligen uden at over-
legge, om den kunde med nogeu Forbedring eller Forandring
vedblive, haver kastet Overende; og det øvrige ved de mange
Solenniteter, som for Souverainiteten

1760	5480 Rdr.
den Høystsalige Konge, Kong F.5tes Begravelse 1767	4931 —
Dronning Caroline Mathildes Jndtog samme Aar	5036 —

Giør i alt Solenniter Udgifter. . 15447 Rdr.

Christianshavns Canals Opmudring i Aarene 1759, 60, 61, 62, 63, 64 og 65	5505 —
---	--------

Giør extraordinaire Udgifter, som ikke ere paa-
lagde Borgerskabet, eller med ordinaires Jnd-
komster kunde bestrides

20952 Rdr.

Det øvrige, som skulde udgiøre de 110000 Rdr. i oven-
meldte Forestilling der udgives for Stadens Giæld, er ikke
rettelig under den titul anført, da Christianshavns Kirke er
paa sin egen fond skyldig, hvorfor Magistraten haver efter
Kongelig ordre som Kirkens Patroner udgiven deres Forskriv-
ning til Spiirets Opbyggelse.....

14900 Rdr.

til Kirkens Giæld at Clarere.....

9100 —

24000 Rdr.

til Nicolai Kirke ligeleedes	6000 —
------------------------------------	--------

For Comoedie-Huuset, som efter Kongelig Rescripter
er optaget, og som Deres Kongelige Mayestet ved
Resolution af 27. Aprilis 1770 allernaadigst haver
tilsagt med 3000 Rdr. Aarlig i 10 Aar at ville be-
tale

31587 —

jalt, Stadens Administration u-vedkommende Giæld 61587 Rdr.

Hvoraf Deres Kongelige Mayestet allernaadigst vilde behage at bemærke, at de 110,000 Rdr. u-retteligen i Magistratens Forestilling af 18de Maij 1771 ere anførte, som venteligen er skeet for at Sværte den forrige Magistrat[s] administration.

Deres Kongelige Majestæt behagede ved allerhøieste Resolution af 25de Maij næstefter at Tilstaae og approbere Magistratens Forestilling saaleedis som vedfølgende Afskrift Litr F nærmere udviiser. Men da Magistraten den 18. Mart: og 27. Maij af Finance Deputationen i Afslag af de allernaadigst accorderede 30000 Rdr., for at kund[e] forsyne Stadens Brænde Magazin, havde requireret 5000 Rdr., fik den til Giensvar, at derom ingen ordre til Kammeret var ergangen, som Bielaggerne Litr G 1, G 2 et H nærmere viisze; hvorved Magistraten sættes i den alleryderste Forleggenhed uden at viide Raad eller udveve til Stadens Udgifters bestridelse, da de viszeste Stadens Jndtægter ere borte. Det var ikke nok, at Græv Holstein og Magistraten ved Forandringen med Politie Væsenet, Renovationen, Lygterne p. p. havde gjort en saadan Forandring, som kostede Staden uliige meere end dens Jndkomster kunde taale, med mindre der skulde gribes til nye Paalæg, som Borgerskabet i disze Næringsløsze og dyre Tiider, da det desuden med saa mange andre store Udgifter og Extra Skatten er bebyrdet, umueligen kand taale eller udreede.

Hoff og Stads Retten blev den 15de Junij 1771 jndrettet, hvortil Græv Holstein som oven allerunderdanigst er Sagt, haver givet den første Anledning; hvilken Rett tilvendte sig i følge den ergangne Forordning eendeel af Stadens beste og Publicum mindst trykkende Jndkomster, der beløber sig det eene Aar i det andet beregnet circa 12000 Rdr., foruden det som indflyder i den Kongelige Casse efter Struensees Confusions Systema, og der beløber sig til ungefær liigesaaameget, da derimod Staden er besværget med Lønninger, Pensioner og saaleedes forhøyede Udgifter, at det vilde falde Staden, om den end havde sine forrige Jndkomster, umueligt at bestriide dem.

Allernaadigste Konge! j saadan Tilstand befinder sig denne Deres Kongelige Mayestets Residence Stad, uden Privilegier, uden Jurisdiction, uden Revenüer, uden dens Talsmænd, som vare de Toe og Tredive Mænd, der skulde Paasee Stadens beste og Rettigheder, uden Handel, uden Næring, uden Credit.

Deres Kongelige Mayestet kiender alt for vel denne Stads Fortiennister imod Deres Kongelige Mayestet, det Kongelige

Huus og heele Riiget, at ieg skulde understaae mig at opholde Deres Mayestet med vitløftig at Fortælle Dem de Naadesbeviisninger, som saavel før som efter Souverainniteten af de Høystsaligste Konger, Konge efter Konge, den og dens Borgerskab samt Magistraten vare benaadede med, der ere derpaa det største og uimodsiigeligste Beviis.

Deres Kongelige Mayestet kiender bedre, end jeg formaar at Forestille det, denne Stads Vigtighed, ikke alleene i Henseende til sin belii genhed for det allmindelige, men endog i Henseende til Betydenhed for Deres Majestets Revenüer.

Den alleene bærer fast den Siette deel af de Kongelige Jndkomster.

Den svarer i Told og Consumption, naar ieg tager et fælleds Aar af de 10 sidste Aar	536352 Rdr.
i Extra Skatten	68500 —
i Jndqvarteringen, hvorfø re den efter Privilegiernes 6te post synes at være befriet, men alletider til et fuldkommen Beviis paa sin allerunderdanigste Jver og Lydighed gierne haver paataget sig, endskiø nt det falder den tungt at udreede 10000 Rdr. meere Aarlig end nogensinde forhen og Tvende Regimente r i Baraquerne ere jndqvarteerrede, hvoraf Borgerskabet intet nyder i Huusleye eller Qvarteer-Penge som forhen, og der udj Casser-nerne drives Marquetenterie, den af Borgerskabet, som deraf Leve, til mærkelig Skade ...	45000 —
j Accise, som nu gaar i den Kongelige Casse....	12000 —
	giør... 661852 Rdr.

foruden alle Byens Tyngder.

Det kand jo ikke gaae denne Gode Stad jlde, uden at Deres Kongelige Majestæt jo maae finde Aarlig en mærkelig Afgang i Deres Revenüer, og skulde den alddeeles komme i Afmagt, vilde der vel neppe blive Hielp for den, Da en Handels-Stad i 2 à 3 Aar letteligen kand komme paa Knæerne, men ikke i mange Aar og fast aldrig komme i sin forrige Velstand. Deres Majestæt haver i forrige Aar tabt noget Anseeligt udj Comsumtions-Jndkomsterne, og ventelig i Aar vil tabe meere. Dyr Tiid og mangel paa Næring og Arbeide, store og mange Skatter og udgifter maa jo haste en Stads Undergang, jsær naar Overdaadighed, som undertiiden er een følge af Fattigdom, men alle-

tiider et visz Kiendetegn paa Næringsløsze Tiider og visz Aarsag til Ødeleggelse, kommer dertil.

Naar de som skal Tale det allmindelige Væsens Sag og Sørge for deres Myndlings Tarv, selv giøre Forslage til at trykke og fornede det, saa kand jo ikke andet end den visze Undergang ventes!

Naar de, som vorde satte til Værger for Umyndige, ikke kiende deres Myndlings Tarv, kand der da ventes noget got af deres Forvaltning?

Een Magistrat, som er sammensatt af Johan Fridr: Struensee og Græv Holstein efter Professor Bergers Forslag med Hielp af Stats-Calenderen, og bestaar af en Mand, der haver været Landfoget paa Føhr, Cancellie Raad Mathiesen, der hverken kiendte Staden eller forstoed det Danske Sprog, der paa et simple Brev fra Græv Holstein forlader hans havde Tieniste og uden Kongelig Bestalling, hvormed hand sig eventualiter kunde legitimere, og uden at aflegge nogen Eed indgik i Raadstuen; af Stads Physico Professor Wandeler, af Fiire Raadmænd og Tvende Repræsentanter, hvilke Sex sidste hver Aar d: 3. April skulle afgaae og Sex andre af Borger-skabet efter Litr B skulle Vælges, uden at foreskrive Maaden, hvorleedes dette Valg uden Confusion og cabaler skulde skee; Een saadan Øvrighed kand vel ikke love denne gode Stad nogen Sikkerhed eller sand Fordeel; da det synes, at Kiøbenhavn af 2de Borgemestere og en Syndicus alleene skulle bestyres, siden de Sex øvrige Magistrats Personer, just naar de havde faaet nogen grundet Kundskab om Byens Tilstand og Interesse, skulde afgaae og andre u-kyndige i deres Stæd Vælges, som atter skulde, om det var mueligt, lære; thi den Fornuftigste Mand, i hvad Jndsigt og Erfarenhed hand ellers haver, bør tilstaae, at hand, naar han tiltræder en nye Tieneste, finder det første Aar meget for sig, som hand maa lære, og hvorudi hand ingen Jndsigt haver havt.

j een saadan Tilstand, som oven allerunderdanigst er anført, er denne Uskyldige, Velfortiente og for Deres Mayestet saa vigtige Residence-Stad ved Onde og befrygteligen jldesindede Menneskers Forslage og Forestillinger bleven satt, at der liden Haab om dens Redning og Opkomst uden Deres Kongelig Mayestets Naade og Retfærdighed er tilbage.

Magistraten er uden Brøde eller Forseelse afsatt, de Toe og Tredive Mænds Forsamling, som var Stadens og Borger-skabets Tilsynsmænd afskaffet; Privilegierne, som vare saavel erhvervede, saa Helligholdte af saa mange store Konger og Deres Majestæt selv allernaadigst Bekræftede, og ofte, endog uden Ansøgning, Forbedrede, hævede; Jurisdictionen, som endog den mindste Kiøbstæd Øver, den fratagen.

Stadens Revenüer, som den ved Privilegierne og Loven vare tillagde, og den i nogle Hundrede Aar roeligen efter gode Adkomster haver havt, nydt og brugt, og ere til dens sande Nytte anvendte, ere den fravendte og tildeels til Hof- og Stads-Retten henlagde, som vil rose sig af, at dens Jndretning ikke koster Deres Mayestet, men af Sportul Cassen, som fast alleene bestaar af de Staden ved denne Jndretning fravendte Jndkomster, underholder sig selv; og tildeels jndflyder i den Kongelige Casse uden nogen Refusion og end ikke at nyde den Hielp, som ved Deres Kongelige Mayestets oven under Litr. F. vedlagde Resolution af 25de Maj 1771 er vorden Staden tilsagt.

Handelen er aldeles bortfalden og Næringen er betagen ved de mange privilegerede, der Ødelegge sig selv og andre, samt Fuskere, og Fremmede Vahres jndførsel og jndsnigelse, endskiønt de her kand Forarbeydes liigesaa gode som andre Stæder, hvorved Brødet tages fra saa mange af Deres Mayestets undersaatte, som der i fremmede Lande underholdes Arbeydere, af dem der Elske Overdaadighed og alleene finde Smag i det, der er fremmet, som undertiiden kand af fremmede sælges lettere, deels for den stærke afsættelse de have, deels fordi Levemaaden der er mindre Kostbar, deels fordi Arbeyderne ere nøysommere. Crediten, som er en følge af Velstand og gode Love, er forsvunden, da enhver, som ved et eller andet Kunstgreb veed at anføre Ærlige eller Vindesyge Folk, kand ustraffet anføre og bedrage sin Næste, hvorpaa vi have her de besynderligste og beklageligste exemplar. Store Udgifter, som paa en usædvanlig haard Maade maae jnddrives.

Penge mangel og Dyrtheid trykker denne gode Stad, og det synes som der vare de, der ikke Ønskede, at Levnetsmidlerne skulde falde, om ikke til den sædvanlige, dog til en nogen-

leedes taalelig Priis, at den Fattige kunde leve og erhverve Føden til sig og sine.

Huuse og Gaarde staae ledige og ere faldne til $\frac{2}{3}$ og fast den halve Priis, saa at aspecterne vist nok ikke kunne være beklageligere for denne gode Stad, med mindre Deres Mayestets Naade og Retfærdighed snart komme den til Hielp.

Det er ikke nok, at en troe Tiener kiender og forestiller efter Eed, Pligt og Samvittighed alt, hvad hand i det ham allernaadigst anbetroede Embede finder, at der er eller og foretages Deres Kongelige Mayestets Tieniste til Forfang og Skade, men endog dem, som hans Opsigt, Tilsyn og Forsorg ere betroede, til fornærmelse og undertrykkelse ved een eller anden, paa een eller anden Maade er udvirket eller skeer, men hans Pligt fordrer og af Ham, at hand efter hans beste Jndsigt med allerunderdanigst Troeskab, Redelighed og Fri-modighed Aabner hans uforgribelige ringe Tanker, hvorleedes Fornærmelserne kand afhielpes og følgerne deraf kand forekommes.

Tillad da, Allernaadigste Arve Herre og Konge! at ieg som Ober Præsident i allerdybeste underdanighed nærmer mig Deres Kongelige Mayestets Throne, og med en fuldkommen allerunderdanigst Tilliid til Deres Kongelige Mayestets Naade og Retfærdighed og med den Sandfærdighed og aabenhjertighed, som ieg i alle mine Handlinger nu fast i 39 Aar ieg haver havt den Naade at være brugt i adskillige vigtige og vanskelige Betienninger og Forretninger, og med den Jver og Nidkiærhed, som ieg ved alle Leyligheder og uden Hensigt til mig endog i de vanskeligste Tiider og Omstændigheder uforanderlig haver givet allerunderdanigste Prøver paa, Forestiller denne gode Stads Tarv.

Allernaadigste Konge! Deres Kongelige Mayestets utallige og vigtige Kongelige Forretninger ville ikke tillade, at Deres Mayestet Selv kand bestriide eller Oversee alleting saa nøye som Deres Mayestet gierne Ønskede; til den ende og alle Konger i Verden Deres Kongelige Mayestets Høystsalige Forfædre, i hvor stor Jndsigt og Erfarenhed de end have besidet, have maatet betienne sig af adskillige af Deres undersaatte og værdige dem Deres Fortroelighed, den eene mindre og den anden meere, eftersom De have troet eenhver den Fortiente. Men som iblant Disciplerne var en Judas, saa findes der og

undertiiden Utroe Herskesyge og dumdristige Folk iblandt dem, som nærme sig Konger og Fyrster, der paa een eller anden Maade og under Redeligheds, Troeskabs og Nidkiærheds Skinn ved vrang og skinbare Forestillinger deres Herrer og Velgørere overjile, som i den beste, Christeligste og meest Kongelige Hensigt billige een og anden Ting, som dog haver havt utroe Tieners Egen nytte og egen Anseelse til Øyemærke: Men saasnart store Konger og Fyrster have mærket, at saadanne Menneskers Raad have været Onde, have de ladet dem siden finde Virkningerne af Deres Retfærdighed og Unaade, hvorpaa ingen haver givet større Prøver end Deres Majestæt ved at lade Johan Friderich Struensee Tiltale lovligen og efter Fortienniste liide Dom og Straf. Ingen kunde være Straffældigere end hand, der havde ved hans onde Raad og Anslag tillukt all adgang til Thronen og udelukt fra Deres Kongelige Mayestets høye Person alle dem, som kunde og vilde Aabenbare den Forfang, Skade og Fornærmelse Deres Kongelige Mayestets Tieniste, det allmindelige og hver Mand leed.

Den af Commissionen afsagde og af Deres Kongelige Mayestet stadfæstede Dom viiser, iblant andre af Struensee begangne grove og formastelige Forbrydelser og den høystskadelige voldsomme og uhørte Forandring hand haver efter Græv Holsteins og Professor Bergers Forslag denne gode Stad til Krænkelse foretaget, og hvorpaa hand sub et Obreptivè et per falsa narrata uden undersøgning af vedkommende Departement haver tilsneget sig Deres Kongelige Mayestets allerhøyeste Approbation, som hand selv haver opsadt, parapheret og udfærdiget.

Jntet kand vel af een Æregiærig, bedragelig og despotisk Undersaatt og Tiener foretages meere formasteligt end naar hand betiener sig af den Leylighed, hand haver tilvendt sig, alleene at nærme sig een stor Herre og den Fortroelighed, hand sig haver erhvervet, end for et Øyeblik at udsette hans Herres Haand og Seigl den mindste Tvil eller Mistilliid, allerhelst naar de ere med god Overlæg og af Deres Kongelige Mayestet Selv og ved deres troe Mænd undersøgte og udfærdigede, og end af saa mange store og oplyszte Konger Bekræftede, og et heelt Societets Velfærdt og Anseelse derpaa er, som paa een Klippe, bygget, og de Benaadninger, som de paa een lovlig Maade have erhvervede, ere nødvendige til

deres existence og aldrig forbrudte. Allernaadigste Konge! jntet kand enten vedliigeholde eller oprette Tilliiden uden naar heele Verden seer og skønner, at en Souverain, som hinderlistig, og saaledes at Menneskelig Forsigt ikke kand tage sig vare, er bedragen, at hand, naar saadant opdages, haardeligen Straffer en uredelig Tiener og redresserer det som ved hans falske Forestillinger er Forseet.

Deres Kongelige Mayestets Retfærdighed imod Johan Friderich Struensee har ladet sig fuldkommen kiende, og Deres Kongelige Mayestets troe Residence Stad og meenige lydige Borgerskab venter sig allerunderdanigst at see den i sin fulde Glands ved en fuldkommen Restitution in integrum og deres Privilegiers og Revenüers Erstatning som det fuldkommenste Beviis paa Deres Kongelige Mayestets Naade og Retfærdighed; at den heele Verden kand see og skønne, at, om det end for en kort Tiid kunde Lykkes een eller anden utroe Tiener ved et eller andet Forslag eller een eller anden vrang Forestilling at forurette nogen Undersaatt og gjøre et eller andet Skaar i det, som nogen Undersaatt, Societé eller Meenighed under Kongelig Haand og Seigl rettelig er tilsagt og erhvervet, vil Deres Kongelige Mayestet efter den Jndsig, hvormed Gud Deres Mayestet haver begavet, det snart erfare, Strafe den eller dem, som ved Kunstgreb eller falsa narrata saadant tilvevebringe, og ved at sætte alleting i sin forrige Stand Forsikre den heele Verden, at Kongerne i Dannemark Deres høye Haand og Seigl ere hellige og ubrødelige.

Jeg seer da, allernaadigste Konge, ingen billigere Vey til at sætte alle Mennesker i Roelighed end at sætte denne Kongelige Residence Stad i sin forrige Stand og at retablere

1. den forrige Magistrat, som aldrig i nogen Maade haver giort sig Deres Kongelige Mayestets Naade uværdig. Den haver endog, allernaadigste Konge! givet ved denne Leylighed det krafftigste Beviis paa dens allerunderdanigste Lydighed ved at efterleve den for dem høystbedrøvelige Befaling, som dem af en ubekjendt Mand, som den vel vidste var Amtmand i Tondern, men ikke Ober Præsident i Kiøbenhavn, hvorpaa hand ingen Bestalling haver havt eller i andre Maader sig haver legitimeret, blev saa cavalierement bekjendtgiort som Litr. B udviiser. Det synes, at Magistraten efter de da værende Omstændigheder burde med rette have æsket af Græv Holstein

at underrettes om den Fuldmagt hand havde til een saa betydelig Ting som Magistraten og de Toe og Tredive Mænds Afskaffelse at foretage: og da den kiendte og var Overbeviist om Deres Kongelige Mayestets Naade og Retfærdighed, at Deres Mayestet ingen u-forhørt vill straffe, og den læt kunde skønne, at en saadan ordre, naar den var til, var den sub et obreptivé udvirket, burde den med allerunderdanigst Forestilling taget sin Tilflugt til Deres Kongelige Mayestets Throne og derfra ventet Deres Kongelige Mayestets allerhøyeste Villies-Meening, som vist, naar Deres Kongelige Mayestet om Sagen var bleven underrettet, til Deres Trøst og Huussvalelse var udfaldet, hvor Voldsom og Johan Friederich Struensee og hvor dristig end Græv Holstein vare. Men allernaadigste Konge! en terreur panique var over Magistraten saavel som over de øvrige Deres Mayestets Undersaatter: Den frygtede sig for haardere Medfardt af Struensee efter een dristig og Ubetænksom Græv Holsteins Raad.

Men i farlige og vitudseende Tiider er det hver ærlig Mands Sag at opsætte Liv og Gods for sin Konge og hans Gloire.

Af den forrige Magistrat Leve endnu og nyde Pension en virkelig Borgemester 800 Rdr., en virkelig Raadmand 400 Rdr., Conference Raad Schrödersee og Etats Raad Fæder, virkelige Borgemestere; virkelige Raadmænd Etats Raad Hersleb, Etats Raad Hæseker, Etats Raad Falck, Etats Raad Holmsted, og vice-Raadmænd Cancellie Raad Beckmann, Raadmændene Hoffgaard, Willebrandt, Storp, Casse, Liunge, Suhr, nu virkelig Borgemester i den nye Magistrat, Lunding, nu Syndicus, Munck.

Skulde det nu allernaadigst behage Deres Majestæt ved en saa aabenbar Retfærdigheds Handling at Glæde alle Deres troe Undersaatter ved at restituere den forrige Magistrat in integrum, som kand skee uden at forurette nogen, da de Fiire nu værende Raadmænd saavel som de Tvende Representanter allerede d: 3die April sidst skulde efter Cabinet ordren af 2den April 1771 udgaaet, hvis de ikke efter Cancelliets Skrivelse for vigtige Aarsager indtil videre skulde vedblive, ere mine allerunderdanigste uforgribelige Tankker, at det paa følgende Maade og orden best kunde skee. J Kiøbenhavn skal der, siden Christianshavns Magistrat med Kiøbenhavns Magi-

strat blev combineret, være 4 Borgemestere og 8 virkelige Raadmænd.

Ober Præsidenten skal nyde liige Jndkomst med en Borgemester, saa der virkeligen ere 4, skjønt efter navnet ikke uden 3 Borgemestere.

Til Øverst Borgemester var det efter ordnen, at Conference Raad Schrödersee igien blev indsatt: Hand er en Mand, der haver tient lenge og vel til de høystsaligste Konger, Kong Christian den Siette og Kong Friderich den Femte, samt Deres Kongelige Mayestets eget allerhøjest Velbehag, og der skal have havt Leylighed til at giøre en og anden betydelig Tieniste, og er desuden i Aaret 1770 udsatt af General Post-Amtet, for at andre skulle have hans Plads, da den nye Jndretning der skeede.

Til anden Borgemester er efter ordenen Etats Raad Hersleb; hand haver ikke den Lykke at behage Publicum og skal ved det forrige Renovations Væsens Jndretning ikke have været lykkelig.

Til tredie Borgemester Etats Raad Hæseker, som tillige saavel som Etats Raad Hersleb er vice Borgemester; Hand er en bekiendt redelig, fornuftig, vel Studeret, bereyst, forfaren og af Borgerskabet velyndet Mand; hand haver været brugt i mange Forretninger, som hand vel haver bestyret og tilende bragt; hand haver i mange Aar siddet i Raadstuen uden Gage, og haver først nogle Aar førend hand med den øvrige Magistrat blev afsatt, nydet fuld Raadmands Løn, da saa mange i Raadstuen ham til prejudice, hvoriblant Etats Raad Hersleb er een, ere blevne indsadte; saa at hand i Haab engang at komme til virkelig hævning haver tilsatt hans Formue.

Til første Raadmand vice Borgemester Etats Raad Falck, som er en skikkelig Mand.

Til anden Raadmand den nu virkelige Borgemester Suhr, som er af Borgerskabet yndet og ellers en brugbar Mand i Raadstuen, da hand om Byens Sager vel er underrettet: Hand kand ikke med føye forlange at komme for nogen, som for ham har været beskikket til vice Borgemester; Men da hand nu engang har været Borgemester, endskiønt uden Bestalling, synes det for tungt for ham, som desuden synes at have liden Lyst til at blive i Raadstuen, om hand skulde tage Sæde efter

een Raadmand, hand er uden nogen hans forlangende og efter forlydende fast imod hans Villie kommet i det nye Raad.

Til tredie Raadmand Etats Raad Friderich Holmsted, som tillige i mange Aar har været Committeret i Commerce Collegio, en skikkelig og ikke uvittig Mand, hand haver forrige Aar været fra sin Samling, men nu skal være nogenleedes Restitueret.

Til fierde Raadmand Cancellie Raad Beckmand, der skal være en skikkelig og reedelig Mand, der længe førend hand bekom Løn haver været vice Raadmand og Ober-Formynder.

Til femte virkelig Raadmand Hoffgaard, som de øvrige vice Raadmænd til prejudice er kommen ind i Raadstuen, hans personelle Qualiteter ere mig aldeles ubekiendte, dog haver ieg ikke erfaret noget ham til Nachdeel.

Til Siette Raadmand Willebrandt, hand er en gammel Mand og haver været Formand for de Toe og Tredive Mænd og Etats Raad Willebrandts Fader.

Til Syvende Raadmand burde vel allerunderdanigst proponeres forrige Raadmand Storp; Men da Borgerskabet i allmindelighed for hans stolte Væsen med ham er misfornøyet, og hand desuden haver, imod den for Brygger-Lauget udgangne Forordning, i endeel Aar været Oldermænd for Brygger-Lauget, meenige Borgerskab til Fortrydelse. Skulde Deres Kongelige Mayestet desaarsag bemeldte Storp ikke allernaadigst vilde agreere, følger paa ham Raadmand Casse, som er en gammel ærlig skikkelig Mand, som i mange Aar haver forestaaet adskillige Byens Bestillinger til Fornøyelse, endskiønt hand synes meget eenfoldig saa vit ieg af Samtale med ham haver kundet mærke,

Til aattende Raadmand Raadmand Liunge, en værdig Mand, der i mange Aar er bleven med Nytte brugt, ikke alene til Stadens Tieniste, men endog i andre ham allernaadigst anbefalede Forretninger, som hand med all Fliid haver forestaaet, og det uden noget derfor i mindste maade at nyde.

Næst efter Liunge fulgte nu værende Syndicus Lunding, hand er gandske vist en brugelig Mand og haver været brugt ved de fattiges Væsen, og ved den nye Pleye Anstalt er hand atter sadt med 500 Rdr. Aarlig Gage; Man troer i allmindelighed, at hand ikke haver været u-viidende om denne fatale Forandring, om hand ikke haver hiulpet dertil, siden hand som før ingen Løn i Raadstuen havde, fik strax 1200 Rdr.

Aarlig, og nogle Dage førend Forandringen skeede, erkyndigede sig om det som en Syndicus vedkom, der var en nye ubekiendt og venteligen unødvendig Tieniste. Den første Dag det nye Raad var samlet, fandt hand sig ikke i stand til at forrette det en Syndicus tilkom; men den forrige Raadstueskriver Tausen, som og af Græv Holstein var afsatt og hensatt til Skifte Forvalter, maatte kaldes og formaaes til at paatage sig Secretariatet ved Raadstuen, hvortil sandelig ikke en dueligere eller kyndigere Mand kunde Vælges, imod at Syndicus Lunding maatte afstaae til ham 400 Rdr. af hans Gage og ham aparte maatte tillegges 400 Rdr.

Syndicus Lunding maae oppebie hans tour, i fald Deres Kongelige Mayestet ham fremdeeles i Magistraten ville employere, siden hand engang haver været i Raadstuen, og siden hand dog viszelig er en brugbar Mand, naar hand sig ikke med uvedkommende Ting formeget vil befatte.

Raadmand Munck, som var den yngste vice Raadmand, skal efter alles Siigende være en meget duelig Mand, jeg haver ikke havt Leylighed til at kiende ham nøye.

Da det nu efter ovenanførte Omstændigheder af Deres Kongelige Mayestets Naade og Retfærdighed dependerer alleene at retablere Magistraten i sin forrige Stand, saa ankommer det og alleene paa Deres Mayestets allerhøyeste Velbehag, om de skal blive i den orden, ieg haver understaaet mig at sætte dem, og om nogen skal udgaae. Men allernaadigste Konge! mindre end de 3de virkelige Borgemestere foruden Ober Præsidenten og de Aatte virkelige Raadmænd kand Stadens Sager ikke forsvarligen forrette, da enhver uden for Raadstuen har sit at tage vare, som hans Specielle Opsyn er anfortroet.

Saa gierne som ieg Ønsker, at Magistraten af de brugbareste, dueligste, fornuftigste og reedeligste Mænd maa componeres, saa gierne Ønsker ieg og, at ingen ved udelukkelse maa faae Leylighed til at besvære sig eller at forures. Deres Kongelige Mayestets dybe Jndsigt vil vel finde den billigste og Retfærdigste Vey. Det understaar ieg mig allerunderdanigst at anføre, at saalænge Magistraten ikke bliver vedvarende og af de dueligste Mænd sammensatt, der tildeels veed og tildeels kand lære at kiende Byens Omstændigheder nøye, vil intet got eller bestandigt for denne gode Stad være at vente, da eendeel vil tænke, at deres Tiid snart faaer

Ende, de ville ikke og kand icke meget bekymre sig derom, eller og der komme saadanne Folk derind, der ville, førend de kiende det de bør, reformere alleting, hvorved vil foraarsages største U-orden, og denne gode Stad maae derunder liide, hvorpaa nu haves de beklageligste Prøver.

2. De Toe og Tredive Mænds forsamling efter Privilegierne. De koster Deres Mayestet og Staden intet, og for Staden ere de, som oven allerunderdanigst er anført, af største Betydenhed, da de have imellem sig deelte tillige og uden med Magistraten Tilsyn og Forretninger, saa at jntet uden det, som rett og Byen tienlig er, kand foretages, da de Toe og Tredive Mænd, som gierne ere de vittigste, beste og suffisanteste Borgere, dertil vorde Valgte.

Heele Dannemark, denne Kongelige Residence Stad og alle troe undersaatte med mig Ønsker og allerunderdanigst bede, at denne Stad, dens Øvrighed og Toe og tredive Mænd maae vorde in integrum Restituerede: skulde ieg allerunderdanigst vove noget at tillegge, var det, at i den Expedition, hvorved Restitutionen allernaadigst bekiendtgiøres, maatte tilføres: „at „endskiønt Deres Kongelige Mayestet ugierne havde erfaret, „at hverken Magistraten eller de Toe og Tredive Mænd havde „efter den Skyldighed, som ved Privilegierne selv og deres „Pligt dem var paalagt, i at vende dem med vedbørende „allerunderdanigst Forestilling og Tilliid til Deres Kongelige „Mayestet imod een Befaling, som de letteligen kunde skiønne „sub et obreptiue at være udvirket, naar de havde bemærket „den Maade, som den blev udført paa, havde Deres Kongelige Mayestet dog af Landsfaderlig Naade og Bevagenhed, „og ihenseende til de da værende Omstændigheder, igien ville „jndsætte Staden, Magistraten og de Toe og Tredive Mænd i „deres forige Værdigheder, Prærogativer og Rettigheder.“

Denne Clausul synes saa meget meere nødvendig som det er mueligt, at een Struensee i Dannemark end een gang kand opstaae, at Efterkommerne kunde Erindres om deres Pligt, hvortil de efter deres Eed ellers er forbundne og Privilegierne selv dem give den beste Anledning.

3. At Staden allernaadigst igien maae Restitueres i alle sine Revenuer, Rettigheder og Jndkomster, som den af de høystsaligste Konger ere til Udgifternes og Lønninger[n]es bestriidelse skiænkkede, og fra Konge til Konge og af Deres

Kongelige Mayestet selv Confirmerede. Dersom Deres Kongelige Mayestet allernaadigst finder, at Hof- og Stads Retten skulde skaffe den Nytte, som mand sig haver Forestillet og altsaa vedblive for saa vidt Processer og disputer angaar, synes det allerunderdanigst, at det var naturligere, at Deres Kongelige Mayestet allernaadigst behagede at salarere den af Sin Casse, end at den skulde tage Stadens Jndkomster til sig imod Privilegier, Adkomster og ald Sædvane, og Deres Mayestet igien af Deres Casse gotgiøre Staden den derved lidte afgang; Det er (om det er allernaadigst tilladt at siige det) imod Stadens Nytte, at den ikke skal viide at giøre de beste dispositioner, da den, efter oven ved Litr G 1, G 2 et H er uvisz paa til rette Tiider at erholde de nødvendigste Penge, hvorved dens Credit og sande Vel exponeres.

Naar Deres Kongelige Mayestet allernaadigst behager at Restituere Staden og Magistraten in integrum, følger deraf, at Magistraten alt det den forhen haver nydet, herefter og skulle nyde og beholde; Men da Staden er i saa slette Omstændigheder, og det er at befrygte, at, om de ikke skulle sig forverre, de dog sig ikke saa snart ville forbedre, og det ikke er at Forestille sig, at Deres Kongelige Mayestet ville tage med den eene Haand, hvad der Kongeligen med den anden gives, hvilket og synes at ville være et Skaar i de allernaadigst tilbagegivende Privilegier og befrygteligen trække til Consequence: saa skulde ieg allerunderdanigst holde for, at det var best, at der udj den udfærdigende Expedition kunde indføres: at, da Deres Kongelige Mayestet havde satt Staden og Magistraten og de Toe og Tredive Mænd i deres forrige Rettigheder, var Deres Kongelige Mayestet om heele Magistratens og eenhver Raadslems Kiærlighed til Staden og det allmindelige allernaadigst forsikret, at enhver, saavel Ober Præsident som de trende Borgemestere og hver af de Aatte Raadmænd loede sig nøye, de første med 1600 Rdr. og en Raadmand med 1000 Rdr. i Aarlig Løn af de Magistraten forhen tilhørende og nu igien retablerede Jndkomster og Rettigheder, og resten i Stadens Casse den til beste lade indflyde og beregne; indtil Staden igien kommer i Stand, at den sine udgifter kand bestriide. Dog synes det billigt, at Conference Raad Schrödersee, som Øverst Borgemester, der haver Tient længe og vel paa andre Maader, og desuden haver mistet den Be-

tiening, hand i General Post-Amtet forhen i mange Aar haver havt, maatte herfra allernaadigst undtages, og for ham i stæden for 1600 Rdr. allernaadigst anføres 2000 Rdr. Ved denne proportion kand Stadens Casse for en Borgemester vorde at beregne Aarlig 800 Rdr. til 1000 Rdr. og for en Raadmand ungefæhr 5 til 700 Rdr.; Endskiønt denne proposition er imod min egen Interesse, saa synes mig dog, at det particuliere hellere maae liide end det allmindelige, allerhelst det kand skee paa en Maade, der for Efertiden er uden prejudice.

Etats Raad og Politie Mester Fæder, forhen virkelig Borgemester, og som fortiente, at hand igien blev i Raadstuen som anden virkelig Borgemester indsatt, dersom hand ikke var Politie-Mester, og som det ved hans Bestalling allernaadigst er tilsagt, at, naar hans tilvoxsende Alder eller Helbreds Omstændigheder ikke længere tillade ham at forestaae Politie-Mester Embedet, hand da maae efter hans havende anciennité tiltræde den først vacant vordende Borgemester Plads, Ønsker, at nu ved Magistratens retablisement en Borgemester Plads maatte allernaadigst lades Aaben, og at de 1200 Rdr., som ham af Stadens Cassa som Politie-Mester [forundes], af bemeldte Borgemester Gage maatte tages, hvorved Staden kunde Aarlig vinde 1200 Rdr. Det kunde hænde sig, at Etats Raad Fæder kunde maaskee for Svaghed eller Alders skyld ikke finde sig i Stand til Politie-Mester Tienisten med den vedbørende Activité at forestaae, paa een Tiid, da ingen Borgemester Plads var eller snart kunde vorde vacant og hand derover blive yderst forlegen, som hand ikke ved hans forhen Beviiste og nu som Politie-Mester viisende troe Tieniste haver fortient. Det vil af Deres Kongelige Mayestets allerhøyeste Gotbefin[den]de alleene dependere, om Etats Raad Fæders Ønske maae opfyldes, dog uden i Raadstuen, saalænge hand er Politie-Mester, at tage Sæde. Der blev i saa fald alleene een nye virkelig Borgemester at udnævne, og vil det af Deres Mayestets allerhøyeste Befaling dependere, hvem, enten Etats Raad Hersleb eller Etats Raad Hæseker, dertil skal beskikkes. Men det ville i dette Tilfælde være nødig, at en vice Raadmand for at bestriide Stadens Forretninger, som enten kunde være Lunding eller Munck, der begge forhen vare vice Raadmænd, fik Sæde i Raadstuen, da det Deres Kongelige Mayestet allernaadigst er bekiendt, at Byens publique Ting anfortroes til Magistraten

og de Toe og Tredive Mænd, som tillige Deele dem imellem sig efter een imellem dem gjorde Forening.

Allernaadigste Konge! Den Naade og Retfærdighed Deres Kongelige Mayestet viiser imod denne Kongelige Residence Stad, der ved bestandig Troeskab, Jver og Moed haver beveget de høystsalige fremfarne Konger til at viise saa stor Naade og Erkiendtlighed imod den, og hvorpaa Deres Mayestet Selv vil give den nye Prøver ved at Restituere den i sin forrige fuldkommen Stand, Rettigheder og prærogativer, hvorved ingen enten er eller med rette kand klage sig fornærmet, vilde Magistraten og det meenige Borgerskab med allerunderdanigst Tak, med een Ævig og uforanderlig Troeskab og med at vove Liv og Blod for Deres Mayestet og det gandske Kongelig Huusz paaskiønne, og bestandig Deres Majestæt som med Rette som en nye Kongelig fundator, der Staden igien af sin Aske og fornedrigede Stand opliiver, Velsigne. Det ville være en stor Glæde for Borgerskabet, om Deres Kongelige Mayestet vilde legge den høy Kongelige Naade til, at Magistraten herefter af de Toe og Tredive Mænd, som ere vittige, erfarne og for reedelighed bekiendte Mænd af de fornemste Borgere her i Staden, skulde tages til en Belønning for deres i mange Aar uden mindste Fordeel Staden beviiste troe Tieniste, saaledes at naar nogen af den virkelige Magistrat døde eller paa anden Maade afgik, og de som virkelig have havt Sæde i Raadstuen eller til Raadmænd have været udnævnte, førend Forandringen skeede, vare ved vacance emplojerede, skulde af de Toe og Tredive Mænd Vælges og proponeres Fiire duelige Subjecta for Magistraten, som deraf havde Tvende Deres Kongelige Mayestet allerunderdanig at Forestille til allerhøyeste Resolution, da de fremdeeles i Raadstuen skulde ascendere indtil Øverst Borgemester; dog forstaaer det sig, at Ober Præsidenten forbeholder Deres Kongelige Mayestet sig at beskikke, siden dertil behøves en Mand, som Deres Mayestet dertil finder bequem og dertil vil udnævne.

Vilde Deres Kongelige Mayestet for Eftertiiden have den Naade, at ingen Character til nogen af Magistraten, uden for saa vit den Øverste Borgemester maatte være, blev udgiven, troer ieg, at det var en Lykke for Staden, da derved vist blev forekommet, at mange ikke befatte sig med ting, som ikke Staden er til Fordeel, men at enhver alleene søgte sin Ære i

at beklæde værdigen den Post, ham var betroet; ved Characterer gives der leylighed til Ialousie, hvorunder det allmindelige oftest liider og mange nødes til at bemøye sig om Rang, naar en yngre, som ofte er skeed, den erholder, at den meenige Mand ikke skal fatte de Tankker om ham, at Deres Mayestet havde fattet unaade for ham, da hand ellers aldrig bekymrede sig derom, siden det ikkun giver Leylighed til depenser . . .

Allernaadigste Konge! Da nu Stadens publique Ting ere udj en saadan uviiszhed og d. 2den Apr. 1771 ere bragte i saadan u-orden, at ieg som Ober-Præsident mig ikke haver kundet befatte med Stadens Oeconómiske Ting, udgifter eller Jndtægter, og at ieg haver været lykkelig ikke derudj at tage deel, viiser det som sig med Forvalter Rosted ved Bistrup Gods, der bliver henimod 9000 Rdr. skyldig, nyeligen haver tildraget, og naar Magistraten allernaadigst vorder retableret, vil den med største føye drage største Betænkning at indvikle sig i den Confusion, som befrygteligen vil forefindes ved afleveringen; Saa skulde ieg allerunderdanigst Bede, at Deres Kongelige Mayestet ville have den Naade for Staden, den restituerede Magistrat og mig, at Archiv, Casser og fuldkommen Rigtighed af forrige Ober Præsident Græv Holstein og nu værende Borgemestere, Syndicus, Raadmænd og Repræsentantere til en Kongelig Commission maatte afleveres og igien til mig og den allernaadigst retablerede Magistrat maatte overleveres, paa det vi kunde viide, hvortil vi for Eftertiiden burde være ansvarlige. Til hvilken Commission ieg ingen værdigere eller dueligere veed at bringe i allerunderdanigst Forslag end Etats Raad Seuel og Justitz Raad Anchersen, som allerede have Kundskab om Stadens Sager, siden de forlængst ere allernaadigst udnævnte til Decisores over de til 3die April 1771 under forige Magistrat aflagde Regnskaber.

Allernaadigste Konge og Herre! Naar det allernaadigst haver behaget Deres Kongelige Mayestet at restituere Staden, Magistraten og de Toe og Tredive Mænd in integrum, i dens Privilegier, Rettigheder, Prærogativer og Revenuer, haaber ieg næst Gud, at der, med Overlæg af Magistraten og Raadføring af de Toe og Tredive Mænd, skal blive giorte saadanne allerunderdanigste Forslag, hvorved denne gode Stads og meenige

Borgerskabs Handel, Næring og Velfærdt kand saaledes befordres, at, om end den ikke kand komme saa hastig i den Velstand og Floer, som Deres Kongelige Mayestet og alle troe undersaatter gierne ynske, kand den undergang, som den nu overhænger, dog vorde forebygget og den komme paa Veyen til den Lyksalighed og Næring og Handelsudbredelse, som er og saa mange Aar haver været de høystsaligste Kongers og Deres Kongelige Mayestets Landsfaderlige Øyemed.

Allernaadigste Konge! Tilsidst maae ieg allerunderdanigst bede, at Deres Kongelige Mayestet ikke i unaade ville ansee denne vitløftige Forestilling. Som Ober-Præsident haver ieg maattet for Deres Mayestets Naades og Retfærdigheds Throne nedlægge denne Kongelige Residence Stads betrykte Omstændigheder og dens forrige Magistrats og de Toe og Tredive Mænds nød og bedrøvelse. Den haarde Medfardt, som paa Græv Holsteins Forslag efter Johan Friederich Struensees vrage og strafbare Forestillinger imod Staden, Magistraten og de Toe og Tredive Mænd, imod de saa vel fortiente, saa lovligen erhvervede og aldrig i mindste maader forbrudte Privilegier og Adkomster er øvet, fin[der] neppe sin liige i Historien, og altsaa vil den, ligesaavel som den har iblant andre Struensees formastelige Foretagender opvakt Deres Kongelige Mayestets straffende Retfærdighed imod ham, opvække Deres Kongelige Mayestets Naade og Faderlige Retfærdighed over denne Stad, dens forrige Magistrat og Toe og Tredive Mænd ved en fuldkommen Restitution, da de aldrig ville efterlade saadan Kongelige Naade og Retfærdighed ved herefter som hidtil at viise sig lydige og troe undersaatter ved at opsætte Liv og Gods for Deres Kongelige Mayestet og det Kongelige Arve Huusz, men end ved mange tuusinde oprigtige Velsignelsers Tilønskning over Deres Kongelige Mayestets høye Person og Regiering samt det Kongelige Arve Huus tilveye bringe Lyksalighed over Deres Kongelige Mayestets Regiering og heele Landet, saa at fra denne Tiid kand blive en nye Epoque i den Danske Historie, som kand optegne nye beviiser paa vores allernaadigste Arve Konges Naade og Retfærdighed og Deres troe og lydige undersaatters allerunderdanigste Tilliid og Hengivenhed. Gud, som styrer, og regierer og seer alleting, bønhører gierne troe Undersaatters

troe, erkjendtlige og jvrige Velsignelser over Deres milde, Naadige og Retfærdige Konge og Hans Huus.

Skulde ieg, allernaadigste Konge, i denne allerunderdanigste Forestilling have betient mig af en eller anden Udtryk, som maatte synes at kunde have været anderleedes, ville Deres Kongelige Mayestet den ikke i unaade optage, men alleene Ansee dem som en Virkning af den Troeskab og Jver, hvoraf ieg i alle mine Betieninger haver været dreven, og som ieg med uforanderlig Troeskab til min Døds-Tiime skal blive ved at viise.

Kiøbenhavn, den 10de Julij 1772

allerunderdanigst

G. A. Braëm.

*

*

*

En Kommission var den 13. Feb. 1772 nedsat „til at undersøge de udi afvigte Aar gjorde Indretninger og Foranstaltninger i de civiles Collegier, Departements og andre almindelige Foranstaltninger i Kjøbenhavn“. Dens Forestilling af 12. Sept. 1772, underskreven: C. Thott, Schack Rathlou, Scheel, H. Stampe, „angaaende den d. 3. April 1771 med Magistraten i bemeldte Kjøbenhavn foretagne Forandring“ — deri en Udtalelse om, at „den forrige Magistrat er bleven afsat paa en i disse Riger uhørt og ubekjendt Maade, uden foregaaende Lov og Dom, uden at faae at vide, hvorudi de havde forseet sig, og uden engang at see en Kongelig Befalning derfor,“ — refereredes til Kongen, som fandt „for godt og billigt, at den da værende Magistrat, saavidt mueligt og Omstændighederne det tillader, vorder restitueret in integrum. Men, som mangfoldige og snart de betydeligste af de Magistraten tilforn paalagte Forretninger nu ere henlagte til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, og Magistraten altsaa ikke behøver at bestaae af saa mange Personer, saa anordnes“, 1. Oktbr. 1772:

„Kjøbenhavns Magistrat skal herefter bestaae, foruden Over-Præsidenten, af 2 Borgemestere og 6 Raadmænd. De 3 Borgemestere, Over-Præsidenten iberegnet, tillægges enhver 1600 Rdlr. aarlig, og hver af de 6 Raadmænd 1000 Rdlr. aarlig af Stadens Casse, saa at heele Magistratens Lønninger beløbe sig til 10800 Rdlr.; og maae Over-Præsidenten, foruden oven-

meldte Borgemester-Gage, og det Passerne indbringe, tillægges 1000 Rdlr. aarlig af Kongens Casse .. Professor Peter Rudolph Wandeler skal udgaae af Magistraten .. Det ved Raadstuen indførte Syndici Embede, som tilforn aldrig har været i Brug her, og er saa meget meere unødvendigt, som Magistraten intet meere har at bestille med Justits-Sager, skal reent indgaae .. og alt Skriverie og andre Secretariat-Forretninger herefter, ligesom tilforn, forrettes af en Raadstueskriver .. De antagne 2 Borgerskabets Repræsentanter, som blev indført i Stedet for den ophævede Forsamling af de saakaldte 32 Mænd, skal ganske udgaae, .. hvorimod de 32 Mænd .. igjen skal sættes paa forrige Fod“ (Fogtmanns Reskripter VI 1786 S. 363—367).

I Magistratens Møde 5. Oktbr. 1772 oplæstes ifølge Kiøbenhavns Raadstue Resolutions Protocoll det kgl. Reskript af 1. s. M., „hvorved Magistraten og Stadens 32 Mænd in integrum restitueres“. „Herpaa toeg efterskrevne, foruden Ober-Præsidenten, Sæde: Etatz Raad Hersleb, Hæseker, Falck, Borgmester Suhr og Lunding, Etatz Raad Holmsted, Cancellie Raad Beckman, Raadmand Willbrandt, Storp, Casse, Liunge, Munck, Schiøt, Købke, Bech og Thulstrup. Hr. Conferentz Raad Schrødersee og Raadmand Hofgaard kunde formedelst Svaghed ej møde. De 2de Representantere udgik, da Befalingen var bleven oplæst. Hr. Cancellie Raad Matthisen indsendte Gienpart af det til ham ergangne Rescript. Hr. Raadmand Hundevadt leverede et pro memoria og undskyldte sig ej at kunde tage Sæde. Ober Præsidenten Hr. Conferentz Raad Braem oplæste følgende pro memoria:

Mine højst-højtærede og gode Herrer!

Vi have nu, Eenhver i sær, indtaget det Sæde, som det haver behaged vores Allernaad. Konge os at anvise, og saaledes at etablere Magistraten, samt efter Privilegierne igjen at indsætte de 32 Mænds anseelige Forsamling. Jeg er forvissat om, at ingen af os haver ønsked her nu eller tilforn at indtræde, i Hensigt til sig selv eller hans Omstændigheders Forbedring, men i Hensigt til det haab at hand kunde frembringe hans Skierv til det almindelige beste. Ingen af os vil nogen sinde sætte sin foed her ind i Raadstuen, uden i det faste forsæt, at ville efter hans Samvittighed, som er den

strænge og klarseende Dømer, søge den Kongl. Residentz Stads og dens troe Borgerskabs Tarv. De gode Herrer, som nu atter indtræde udi Raadstuen, ville befrygteligen finde Staden i slettere Omstændigheder, end da de fra deres administration blev udstødt. Fattigdom, dyre tider og Penge Mangel have særdeles tiltaged, Næringen aftaged, og jeg ville ønske, at gode Sæder og tænkemaade, ikke hos een stoer deel, ved onde exemplar, slette Skrifter, da Skrive Sygen er bleven et Raserie, lediggang, yppighed og fattigdom, vare blevne fordervede. Jeg vil ikke opholde De højtærede og gode Herrer med nogen vidtløftig tale. Men ieg vil alleene over denne kongl. Residentz Stad, dens Magistrat og det samtlige Borgerskab, [ønske] Guds rige velsignelse, og hans Oplysning og Vejledning for samtlige Magistraten og de 32 Stadens Mænd, at vi maae vide, søge og ramme denne Stads og meenige Borgerskabs sande gavn og beste. Lad os, mine højtærede og gode Herrer, drage den os paalagde byrde med Kierligheds og Eenigheds Seele, og ingen af os nogensinde søge vort, men det almindelige beste, saa vil Gud velsigne vore anlæg og Kongen høre vore forestillinger.“

*

*

*

14 Oktbr. 1772 indfører Waage og Lange i de 32 Mænds Protokol:

„Da det allernaadigst har behaget Hans Kongel. Majestætt at retablere de 32 Mænds Collegium, og intet viidere er passeret i dette Intervallo, som her i denne Protocoll kand finde Stæd; thi alt hvad som betræffer det borgerlige, og de de borgerlige Nærings-Veye, findes i Raadstue-Protocollen fra 3die Aprill 1771 til 1ste Octobr. 1772, saa sluttes bemeldte Protocoll hermed, og overleveres igien de til de 32 Mænds Collegium henhørende Protocoller og Documenter med viidere, saaledes som vi samme har modtaget.“

Umiddelbart derunder findes følgende Protokoltilførsel af den paa ny sammentraadte Forsamling:

„Denne af Stadens Toe og Tredive Mænd holdte Protocol, findes ved Forandringen som skeede med Kiøbenhavns Magistrat og de Toe og Tredive Mænd, den 3. april 1771, at være paa en slags maade sluttet, af dend da værende Nota-

rius Hr. Hans Christian Bech, uden at hand dertil var Competent eller authoriseret af Collegiet, som tydelig sees af det ved ham tilførte foll. 267, for havde han dertil været befuldmægtiget, burde denne betydelige forandring som skeet saa uventendes, været gandske anderleedes tilførdt i denne Protocol. For da at efterkommerne kand erindre omgangen som gik for sig ved Magistratens afsættelse og de 32 Mænds Collegii ophævelse, vil vi korteligen anføre det da passerede.

Onsdagen dend 3 april, var det saa kaldede Nye Raad tilsagt at Møde paa Raadstuen, da imidlertiid een Pro Memoria under samme dato var afsendt fra daværende Ober Præsident til Magistraten af følgende indhold:

„Da Sr. Königl. Majst. die aufhebung des gantzen gegenwärtigen Rahtes Resolvirt haben so wohl als des Policey Meisters, Rahthaus schreibers und sämtliche Zwey und Dreyzig Männer, mit Ein Drittel ihres bisher genoszenen alljährlichen fixirten stehenden gehalts an die Jenige die in Gage gestanden, So wird solches dem Herrn Conferenz Raht Schrödersee zur weiteren Bekanntmachung an beykommende hier mit eröfnet, und werden sämtliche Membra des Raths, auf die hiebey folgende Specificirten 17 Puncte in einer Zeit von 14 Tagen Punct wise ihre Erklärung schriftlig bey mir einzugeben haben; so wie sie auch alles in gehöriger form Rechtens an dem neu angeordneten Raht fordorsamst abzuliefern angewiesen sind.

Copenhagen den 3 april 1772.

U. A. v. Holstein.

an dem Herr Conference Rath Schrödersee.“

Efter denne Pro Memoria blev Magistraten beafskeediget, uden nogen Kongelig allernaadigst Resolution derved at fremlegge, bemelte Pro M. var og den som hævede de 32 Mænds Collegium, og blev af Hr. Conference Raad Schrödersee sendt til Formanden Hr. Finche, hvorefter de Toe og Tredive Mænd først blev tilsagt at møde i Hr. Finches Huus d. 9 april da forbemelte Pro Memoria der blev oplæst, Hvorover de tilstedeværende af de Toe og Tredive Mænd bleve inderlig Rørt og bevæget, decla[re]rende icke at vidste dem i noget skyldig, hvorved de kunde have fortient Hans Mayts. unaade, der ved denne

forandring behagede at betage Staden sine Privilegier og Herligheder, som vore forfædre, ved udmærket Troeskab mod Kongen og det Kongl. Arve-Huus af Høylovlig ihukommelse Kong Friderich den 3die var forundt. Een Deel af de Toe og Tredive Mænd proponerede i denne forsamling, at deres Pligt forbandt dem til i Følge Privilegiernes 2den Post, at indgaae til Hans Mayt. med allerunderdanigst forestilling, at Stadens Privilegier ved denne forandring var ikke alleene svækede; men saa godt som gandske hævede, skiøndt samme af Hans Mayt. selv aller naadigst vare Confirmerede. Til denne Pligtskyldighed vare Formændene samt nogle af Collegii Membra icke at formaae, og uden at Collegii var eenig, burde og kunde ingen entrere i denne saa Betydelige forestilling, hvorover Sagen maatte blive in Statu quo, alt i det Haab, at den aller Høyeste, der ved alle Leyligheder stedse har haft et vaaget øye, over denne Kiære Stad og dens Indvaanere, maatte behage at gjøre en forandring i Ministerio, hvilket og gud skee lov er skeed, i det at grev Struensee forrige Cabinets Minister dend 17 Jan. h. a., ved guds mægtige Haand blev styrtet, og for hans onde gierninger siden tilbørlig Straffet. Strax den 18de derefter blev og dend for Staden saa Skadelige Ober-President grev U. v. Holstein beafskeediget, og i Hans Stæd beskicket dend gode Redelige Danske Mand og Ridder af Dannebroke Hr. Conference Raad Braem, som lod Hans Bestalling læse i Raadstuen onsdågen den 12 feb. Saa snart det var bekiendt aflagde nogle af de 32 Mænd strax deres Gratulation hos ham samt Recommenderede Stadens anliggende paa beste maade, med begiæring, at hand som Stadens øverste forsvar, vilde lade sig være angelegen, at den igien kunde erholde sine Privilegier, hvilket hand lovede som en Redelig Mand at vilde vigilere for; Erfarenhed har og viist, at denne brave Redelige Mand har ved aller underdanigst forestilling til Hans Kongl. Mayt. faaed udvirket, at forrige Magistrat og de Toe og Tredive Mænd er ved allernaadigst Rescript af 1ste octob. installeret i Conformitet med Kiøbenhavns Privilegier. Hvilket af Magistraten ved Pro Memoria under 5te hujus blev de Toe og Tredive Mænd Communiceret.

Vi aabner atter igien denne vores Protocol med hiertelig ønske, at den allerhøyeste stedse vil holde sin Varetægts Haand over vores Dyrebare Salvede, at ikke Smigrere og offentlige

Fredsforstørrere maae faae Adgang, og afvende Kongens Hierte fra Sit Troe Borgerskab.

Kiøbenhavn dend 7de October 1772.

L. Lorentzen. C. Christian Rosenberg. J. Lausøe.
C. Freese. M. Skibsted. Peder Hansen Svane. D. Beckman.
J. Sønnichsen. H. C. Lange. J. Wedege. A. Plum. A. Kaasbøl.
S. Lange. A. Thomsen. C. Hansen.

*

*

*

Anno 1772 den 7de October.

Efter en under dato 5te hujus fra Magistraten til de Toe og Tredive Mænd indkommen Pro Memoria, lod Hr. Lorentzen som Formand tilsige de icke employerede og icke ved Døden afgaaede 32 Mænd som sadte i Collegiet ved forandringen dend 3 april 1771, at møde i Hr. Did. Beckmans gaard paa gammel Torv ved 2 $\frac{1}{2}$ slet eftermiddag, hvor de og næsten alle mødte, undtagen Hr. Jodocus Mundt, Hr. Koll, Schiønning Andersen, Chr. Falck, Jens Müller, Christen Waage og Michel Lange.

Da de nu saaledes var samlede, blev dend fra Høy- og Velædle M. fremsendte Promemoria oplæst, som var af følgende indhold:

Pro Memoria.

Det haver allernaadigst behaged Hands kongelige Majestet ved Rescript til os af 1ste hujus iblant andet at tilkiendegive, og i den 16 paragrapho at befale:

„De antagne Tvende Borgerskabs Representanter, som „blev indført i Steden for den ophævede forsamling af de „saakaldede 32 Mænd, ville vi, at skal gandske udgaae, og „deres havde Gage igien komme Stadens Cassa til gode; „hvorimod de 32ve Mænd, som er Een forsamling af Stadens „beste og fornemste Borgere, der udtrøckeligen er fastsadt „i de Staden forundte Privilegier, igien skal settes paa for- „rige foed, og i overensstemmelse med Privilegierne.“

Thi have vi herved skulled give de af Stadens 32ve Mænd som endnu ere levende, heraf Communication, paa det de kunde med allerførste sammentræde, og med hin anden overlegge, samt derefter indle[ve]re deres forslag paa de borgere, som eragtes duelige og beqvemme, at kunde beskickes til at be-

sætte de vacante Pladse i de 32ve Mænds tall, saa og at fore-
slaae een formand i afg. Nicolay Finches Stæd.

Kiøbenhavns Raadstue dend 5te Octob. 1772.

Braem.

Hersleb.	Hæseker.	Falck.	Suhr.	Lunding.	Holmsted.
Beckman.	Willebrand.	Storp.	Casse.	Liunge.	
Munch.	Schiøtt.	Kiøbke.	J. Thulstrup.		

Tausan.

Til
Stadens Toe og Tredive Mænd.

Efter at ommelte Pro memoria var læst, gav Hr. Rasmus Munch, Hr. Holger Foss, Hr. Atzer Atzersen og Hr. Jens Andersen Møller deres skriftlige Pro Memorier af dato, at de icke længere kunde vedblive at være af de 32ve Mænds Tall, hvilke Pro M. ere henlagt in originale blandt Documenterne.

Hr. Lorentzen udbad sig og som en gammel og svag Mand at maatte afgaae, men ved alles instændige begiæring lod sig perswadere at vedblive; derefter blev af de tilstædeværende .. foretaget at vælge Anden formand .. Hr. Diderich Bechman som bekom fleeste Stemmer blev derpaa Gratuleret til Anden Formand.

Og da Collegiets Notarius Hr. Hans Chr. Bech er avanceret til Raadmand, saa maatte der udvælges af dets Middel een til denne Post .. Da nu Hr. Sønnichsen til dette æmbede bekom de fleeste Stemmer declare[re]de hand, icke formedelst andre forretninger at kunde modtage samme; men lovede dog at forrette æmbedet paa nogen tiid, for at erfare om hans forretninger tillod ham samme at beopagte.

Budet som Collegiet tilforn havde, er employeret som Fuldmægtig ved Justeer-Cammeret, og som det var nødvendig at een dertil strax blev antaget, saa blev til samme eenstemmig antaget forrige Hørkræmer Christian Stub, som dend eeneste, der var indkommen med ansøgning om betieningen.

Et udkast til svar paa Magistratens Pro Memoria, blev oplæst i Forsamlingen, som blev bifaldet, samt vedtaget at samme skulde skrives og indgaae Dagen efter, som strax herpaa anføres, ligesom og blev besluttet, at næste samling skulde vælges dueelige Borgere at indtræde i de afgaaendes Stæd, og endes denne samling dermed.

Pro Memoria!

Høy- og Velædle Magistratens Pro Memoria af 5te hujus til Stadens Toe og Tredive Mænd, hvorved gives Communication af Hans Kongl. Mayts. allernaadigste Resolution til Magistraten, at de 32 Mænd ifølge den 16 paragrapho igien skal settes paa forrige foed, i overeensstemmelse med privilegierne, have vi i Dag udi holt forsamling i Hr. Diderich Beckmans gaard oplæst; for denne af Hans Mayt. mod Stadens indvaanere viiste Faderlige omsorg, aflegge vi paa egne og Samtlige Borgerskabs vegne allerunderdanigst tacksigelse. . .

Foruden Vacance ved Døds fald, og ellers paa anden maade udgaaed af de Toe og Tredive Mænds Tall, har endnu i Dag adskillige af dets Middel, formedelst alderdom og andre aarsager, frasagt dem at være af dets Membra, saa at halvparten, og maae skee fleere bliver at vælge; det skal ikke feile, at vi til de vacante Pladser at besette, skal udsøge de os bekiendte dueligste Borgere, og derom med forderligste at indlevere Vores forslag.

Kiøbenhavn den 8de october 1772.

underskreven af foran melte Femten af de
Toe og Tredive Mænd.

Til

Ober Præsident, Borgmestere og Raad.

Ao. 1772 den 13de October

Vare foran melte 15ten af de 32 Mænd attèr efter vedtagen aftale samlet i Hr. Beckmans gaard . . Hr. Lausøe og Hr. Kaasbøll udnævnt[es] paa samtlige Toe og Tredive mænds vegne tilligemed Notarius Hr. Sønnichsen, af d'Hrr. Repræsentantere Hr. Waage og M. Lange at modtage Protocollen med øvrige Documenter og inventarium.

Siden Vores sidste Samling er endnu indkommen Pro Memoria fra Hr. Mundt, Hr. Klingenberg, begge af 9 hujus, og i Dag fra d'Hrr. Waage og Michael Lange under Dato, at de frasiger dem icke at indgaae blandt de Toe og Tredive mænd, bemelte Pr. M. findes in originale lagt blandt Papirerne. Det vacante Tall bliver altsaa blandt de Toe og Tredive Mænd i alt Sytten.“

39 Borgere kom paa Valg; de 34, der havde flest Stemmer, bragtes i Forslag til Magistraten: 6 Grosserere, 2

Tømmerhandlere, 5 Klædekræmmere, 4 Hørkræmmere, 5 Urtekræmmere, 3 Isenkræmmere, 3 Vinhandlere, 6 Bryggere. Magistraten udmeldte blandt disse følgende 17: Philip Christian Vette, Oldemand for Klædekræmmerne, Peder Lange, Overformynder og Brygger, Hans Kierumgaard, Oldemand for Urtekræmmerne, Anders Poulsen, Hørkræmmer, Peter Fenger, anden Formand for Grossererne, Olaus Baadh, Brygger, Peter Thomsen, Klædekræmmer, Anders Lund, Oldemand for Hørkræmmerne, Hans Biering, Urtekræmmer, Octavius Holman Baadh, Isenkræmmer, Thomas Wissing, Vinhandler, Jens Hansen, Overformynder og Brygger, Johan Ludvig Zinn, Grosserer, Jens Lauritzen, Grosserer og Brygger, Christian Ludvig Butz, Grosserer og Brygger, Peder Falck, Kæmner og Brygger, Lars Larsen, Grosserer og Tømmerhandler.

„Og som oven melte fornemme Venner og Borgere vare tilstæde [i Mødet 19 Oct. 1772], bleve dem deres Pladser anviste, og af de samtlige Toe og Tredive Mænd Gratulerede, derefter bleve dem Privilegierne, Articlerne og Conventionen af Hr. Notarius Sønnichsen forelæst, med Kiærligst erindring at holde dem samme efterrettelig, og hvoraf dennem Copie med forderligste skulde vorde meddeelt.“

*

*

*

I Mødet d. 26. Oct. 1772 oplæstes følgende fra Magistraten indløbne Pro Memoria af 23. s. M.:

„Det er de ædle og velfornemme Toe og Tredive Mænd bekiendt, at Deres kongl. Majestet under 1. hujus haver behaget at Restituere Magistraten, og tillige at befale, at de Toe og Tredive Mænds forsamling, som udtrøckeligen i de Staden forundte Privilegier er fastsadt, igien skal settes paa forrige foed, og i overensstemmelse med Privilegierne.

I allerunderdanigst følge ovenmelte Høy Kongl. Befaling ere de ædle og velfornemme Toe og Tredive Mænd nu sadte i deres forrige Stand og Rettigheder, og ved det giorte Valg fuldstændige. Vi ønske dem alle oprigtigen til løcke, og forsikre, at vi til dem have den faste tillid, at de i alle tilfælde ville viise ald nidkierhed for denne gode Stads og samtlige Medborgeres, sande vel og fremtarv, at om det er mueligt dens nærmere forfald kand forekommes, og opkomst beforders, da de derimod kand vente samtlige Indbyggerses Høyagtelse og Kierlighed, som er den eeneste Belønning de for deres

arbeyde og forsorg sig ønske. Til dette Priisværdige Øyemed at opnaae, ville de alle tiider være forsikkrede om vores yderste Medbestræbelse, og at vi efter Eed og Pligt os denne gode Stad, og Meenige Borgerskabs opkomst af yderste ævne ville antage og søge at fremme og stedse viise for de ædle og velfornemme Toe og Tredive Mænd i almindelighed og Særdeleshed dend Høyagtelse vi have for saa værdige og velsindede Medborgere.

Den Tilstand vi finde Staden udi, i henseende til sine for mindske Indkomster og formerede udgifter, er saa besværlig at vi ikke uden de ædle og velfornemme Toe og Tredive Mænds betænkning først at indhænte, noget denne betydelige Sag angaaende have villet beslutte.“

Derefter giver Magistraten de herhenhørende Oplysninger og stiller sine Forslag.

„Naar de ædle og velfornemme Toe og Tredive Mænd denne Etat paa det nøyeste have igiennem gaaed, ville de os derover deres betænkning saa snart mueligt meddeele, og i Særdeleshed om de formeene, at udgifterne maatte kunde noget betydelig indskrænkes, og i hvilcke Poster, dog saaledes, at Billighed og Stadens Vel i agttages, paa det icke meere ved een stor Sparsomhed og indskrænkelse skulde tabs end vindes ..“

I Mødet d. 12. Novbr. 1772 vedtoges Svaret paa denne Henvendelse:

„Ved høystærede Pro Memoria af 23 passati har det behaget høy og velædle Magistraten, at Communicere os hans kongl. Mayts. allerunderdanigste Resolution af 1 ejusdem, ang. velbemelte Magistratens samt Stadens Toe og Tredive Mænds Restitution, ligesom vi og af de vedlagde Bielagere underrettes om, hvorledes denne Restitution er skeet, item om Stadens og dens adskillige Cassers nærværende Tilstand.

Denne Restitution i almindelighed betragtet, har forarsaget os en meget Rørende glæde. Vi spore derudi det guddommelige Forsyns omhyggelige Varetægt over Folk og Stad; vi erfare og viide at skønne paa et Retfærdig og kierlig Sindelag i een Naadig Konge, som, overladt til sit eget gode Hierte og troe Mænds Raad, aldrig kand ophøre at ligne sine berømmelige Forfædre, og at være sit Folkes sande Fader. Vi finde Stadens Magistrat Jurisdictionen undtagen indsadt i

sin anseelse og Værdighed, hvorfra den i forrige Aar (dette uhældige Aar i den danske Historie) blev udsadt, ikke for-medelst nogen Skyld og Brøde; men ved Ondskabs og underfundigheds list og Renker, som den over Johan Friderich Struensee afsagde og af Hans Kongl. Mayst. allernaadigst approberede Dom udviiser; vi see Præsidium i Raadstuen at beklædes af een Mand, hvis ædle og mandige Hjerte indflyder Borgerne det velgrundede haab, under hans anførsel og forsorg, næst guds og Kongens Naade, at opleve igien hiine lykkelige Tiider, under Hans salige Hr. Faders Præsidio.*) Vi finde endeligen Stadens Privilegier paa Nye Stadfæstede, Privilegier, som vore forfædre have fortient ved at opofre liv og Velfærd for Kongens og Statens Vel, og som vi, deres Børn og Efterkommere, aldrig kunde eller burde tabe, saa længe vi med liige Troskab, blive ved at vandre i deres fodspoer.

Den gunstige fortroelighed, som Høy og Velædle Magistraten i forbemelte Høystærede Pro-Memoria yttre imod os som Stadens Toe og Tredive Mænd, have vi med den forbindtligste Erkiendtlighed erfared, og vi bede om tilladelse at forsikkre, at vi ved alle Leyligheder skulle søge, og gjøre os een ære af samme at fortiene, i alt hvad nogensinde skal være i vores magt og ævne.“

Der afgives derefter Betænkning over Magistratens Forslag. Forinden man paaviser, hvorledes Stadens Indtægt kunde forbedres og dens Udgifter formindskes, hedder det:

„Derimod finde vi fornøden her at erindre, at vi forud lægge til grund, at Hans Mayst. er saa naadig, at lade Staden faae tilbage, alle sine Rettigheder og indkomster uden undtagelse, som den i forrige aar uforskyldt er skilt ved, Tver[t]-imod Stadens af Hans kongl. Mayst. Selv ved Sin Regierings Tiltrædelse allernaadigst Confirmerede Privilegiens Høytidelige forsikring og klare ord. Saadan tilbagegivelse tør vi allerunderdanigst paa vore medborgeres og egne vegne forsikre os om, af een Konge, sit Folkets Fader, som søger sin ære i Fædernelandets Kierlighed, og aldrig taaler, at Retmæssige Besiddere under hans Septer forstyrres i deres lovlige Eyen-

*) Faderen, Christian Braëm, som var død 20 Aar i Forvejen, 69 Aar gammel, havde været en energisk Justitiarius i Højesteret og fra 1736—1747 Præsident i Kbh.

domme. Denne Retfærdighed, sige vi, tør vi allerunderdanigst haabe, at blive udviist imod en Stad, som er Riigernes Ziir, hvis Borgere og meenige Beboere have udmærked sig ved een saa fuldkommen og ubrødelig Troeskab imod det Høy Kongelige Arve Huus, som heele Verden ved at tale om, og som Høysalig Kong Friderich den 3die i Indgangen til Privilegierne med saa megen Berømmelse erindrer, Som noget hand vil have notificered for Posteriteten saa længe Verden Staar. Det er altsaa under denne forudsettelse vi foretage os at Calculere Stadens Indtægter og udgifter, og fra denne Syens-Punct maae Vores arbejde ansees for at fattes i sin rette Meening.“

Skrivelsen slutter saaledes:

„Disse ere de Betænkninger som vi efter Beste overlæg, have kundet meddeele, og de Midler vi alleene viide at foreslaae til at hielpe Staden i sin nærværende besværlige og vaklende forfatning, hvilke vi nu Submittere Høy og Velædle Magistratens Bedre indsigt og Gunstige omdømme. Stadens Borgerlige Indretning trænger til paa nye at Regleres og at sættes paa en Foed som kand syenes at love Bestandighed. Den blev i forrige Aar Rysted og Rokked liige indtil i grunden selv, da det syntes, at være bleven en Grundsætning, at all Troe og love skulle forviises landet, de Solenneste Høy Kongelige Privilegier og forsikringer bleve anseete, at være uden ald Kraft og gyldighed, og een Mængde offentlige Foranstaltninger syntes at have til sigte, at ophæve all fortroelighed mellem Kongen og Folket.

Men da forsynet har styred det saa vel, at forstyrren blev Standset og ødelagt, saa oplives vi nu af det haab, at det forbigangne Onde snart skal kunde glemmes, naar følgerne deraf ikke meere viise sig, og af den fuldkomne Tillid vi have til vor naadige Konges ømme Kierlighed for sit Folk, og til hans Troe Mænds foreenede Bestræbelser, at befordre, saa vidt det staaer i Menneskelig Magt, den almindelige lycksalighed, og den dermed forbundne Friheds og Eyendoms Beskyttelse overalt under det danske Septers Herredømme.“

